

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
2024/4.

bONNUM PUBLICUM

TANÁRKÉPZŐ KART
INDÍT A NEMZETI
KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM 02

„ESEMÉNYDÚS FÉL ÉV VÁR RÁNK”
– KOVÁCS ZOLTÁN KORMÁNYBIZTOS 32

Ludovika

Több mint egyetemi campus

**interjú Korim Balázs főtitkárral és Rósa Henrik campus-
főigazgatóval a fejlesztésekről 06**

LUDOVIKATV

11 II. Kormányzati és szakmai nap

36 College of Visegrad

44 Úton a vízbiztonság felé

TÍZ ÉV A LUDOVIKÁN

A beköltözésnek szinte minden apró mozzanatára emlékszem. Az átadónnepepepen való sürgés-forgásra, a sokáig még ridegnek ható, dobozokkal teli irodákra, de ennél is erősebben arra a felemelő érzést előidéző emlékre, hogy – éppen csak belépve a főbejáraton – milyen komoly hatással volt ránk, itt dolgozókra a hely szellemisége. Sokan úgy éreztük, a Ludovika örökségének fényében komoly felelősség került a vállunkra az egyetemépítő munka kezdetén. A főépület 2014-es rekonstrukcióját a teljes Orczy-park infrastruktúrájának megújulása követte: oktatási épület, kollégiumok, komoly sportlétesítmények épültek, aminek köszönhetően kiteljesedett a Ludovika Campus, és lehetőségeit nem csupán az egyetemi polgárok, hanem a környék lakói is élvezhetik. Ezzel párhuzamosan az egyetem oktató-kutató munkája is meghatározóvá vált hazánkban, miközben szerteágazó nemzetközi kapcsolatokat alakítottunk ki. Most, 2024-re komoly mérföldkőhöz érkeztünk, és hasonló érzés kerített hatalmába, mint tíz évvel ezelőtt. A Ludovika Campus állami beruházás a Katasztrófavédelmi Speciális Képzési Központ építésével lezár egy tízéves projektet. A záró fejezet azonban nyitány is, hiszen a Nemeskürty István Tanárképző Kar indulásával új perspektíva tárul fel. A feladat adott: a régi-új célok megvalósítása ludovikás szellemben!

Szilágyi Dénes főszerkesztő

TARTALOM 2024/4.

02	MOZAIK	22	„AZ ELMŰLT SZÁZ ÉV LEGSIKERESÉBB GAZDASÁGI ÉVTIZEDÉT VALÓSÍTOTUK MEG”	38	A KELETI KAPCSOLATOKAT ERŐSÍTI AZ NKE
06	LUDOVIKA – TÖBB MINT EGYETEMI CAMPUS	25	VOKSOL AZ ORSZÁG – EURÓPAI PARLAMENTI ÉS ÖNKORMÁNYZATI VÁLASZTÁS 2024	41	ABSZURD JOGVITA KÖZÉPPONTJÁBAN MAGYARORSZÁG
11	II. KORMÁNYZATI SZAKMAI NAP	29	MARTONYI 80 – KÜLÜGYMINISZTERKÉNT A HAZA SZOLGÁLATÁBAN	44	ÚTON A VÍZBIZTONSÁG FELÉ
14	MAGYAR, NEMZETI, KERESZTÉNY KÜLPOLITIKA	32	KOVÁCS ZOLTÁN: ESEMÉNYDŰS FÉL ÉV VÁR RÁNK	47	INTEGRÁLT VÍZGAZDÁLKODÁSSAL A JÖVŐ GENERÁCIÓIÉRT
16	MAGYARORSZÁG KULCSORSZÁG	36	COLLEGE OF VISEGRAD: ELŐTÉRBE A KÖZÉP-EURÓPAISÁG	50	MEGOSZTOTT AMERIKAI KONZERVATÍV ERŐTÉR
18	VÁLSÁGKEZELÉS, STABILITÁS, FELLENDÜLÉS			52	VÉDELEMBŐL ELÉGTELEN
20	EUROPEAN VOICES: AZ EURÓPAI VÁLTOZATOSSÁG HANGJA			55	A LEGMAGASABBRA JUTOTT KISEMBER
				56	MEKKORA A SURRANÓK KARBONLÁBNYOMA?

MOZAIK

VEZETŐVÁLTÁS A VTK ÉLÉN

Ünnepi eseményen búcsúztatták Bíró Tibor leköszönő dékánt a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Víz tudományi Karán (VTK) március 28-án. Ezzel egyidejűleg új dékánt is köszöntöttek Cimer Zsolt személyében, aki eddig a kar oktatási dékánhelyettesi tisztségét töltötte be. Bíró Tibor hangsúlyozta, megtisztelő volt számára, hogy a Víz tudományi Kart vezethette, büszke az intézményre, ahol rendkívüli bizalmat és megbecsülést tapasztalt – részletezte. Az április elsejével hivatalba lépett Cimer Zsolt köszöntőjében elmondta, hogy a kart illetően azonosak a céljai, mint elődjének, akinek segítségére a továbbiakban is számít, hiszen folytatni szeretné a megkezdett fejlesztéseket. Bíró Tibor az NKE Környezeti Fenntarthatósági Intézetének igazgatójaként, illetve egyetemi tanárként a Víz tudományi Karon folytatja tevékenységét.

TANÁRKÉPZŐ KART INDÍT AZ NKE

Nemeskürty István nevét viselő tanárképző kart indít a Nemzeti Közszolgálati Egyetem. A leendő hallgatókat 2025-től fogadó új karon a pedagógusképzés széles spektruma megtalálható lesz, emellett átfogó bölcsészeti tudományi képzés is indul. A Kormány tervei szerint a jövőben a tanártovábbképzés módszertani alapjának és szakmai programjának kialakításáért felelős központot, illetve a tanártovábbképzés lebonyolításáért felelős szervezési egységet is az NKE-n alakítják ki. Ehhez új kutatóhelyek alapítása, új oktatási és képzési helyszínek létrehozása és a meglévő kollégiumi kapacitások bővítése szükséges. Ennek érdekében a Kormány döntött a Ludovika Campus további infrastrukturális fejlesztésének támogatásáról is.

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS A CESCÍ-VEL

Március 24-én, a Határmenti Együttműködések Kutatóműhely (HEK) alakuló ülésének évfordulója alkalmából intézményi megállapodást írt alá az NKE Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kara és a Határon Átnyúló Kezdeményezések Közép-európai Segítő Szolgálat (CESCI). A Bartóki-Gönczy Balázs egyetemi docens, a kar tudományos dékánhelyettese, valamint Ocskay Gyula, a CESCI főtájkára kézjegyével ellátott együttműködés célja, hogy a közép-európai térségben Budapesten jöjjön létre a legjelentősebb határtannal foglalkozó műhely, ezzel egyszersmind betöltve a jelenlegi hiást és vezető szerepet vállalva Közép-Európában.

TISZTELETBELI POLGÁR CÍMET KAPOTT AZ OMÁNI SÚRA TANÁCS ELNÖKE

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Szenátusa tiszteletbeli polgár címet adományozott Őexcellenciája Khalid bin Hilal Al-Maawali sejknek, az ománi Súra Tanács elnökének, amelyet ünnepélyes keretek között adott át számára Deli Gergely, az NKE rektora a Ludovika Főépületében. Khalid bin Hilal Al-Maawali sejk az ománi társadalom érdekében hosszú évek óta végzett kiemelkedő és példamutató munkájával érdemelte ki a tiszteletbeli polgár címet, az esemény pedig elkötelezettségünket mutatja a nemzetek közötti kapcsolatok megerősítésében – jelentette ki a rektor. Khalid bin Hilal Al-Maawali sejk az eseményen nagy örömmel és megtiszteltetésnek nevezte, hogy átveheti az egyetem tiszteletbeli polgár címét.

TISZTELETBELI DOKTORI CÍMET KAPOTT FÜSTÖS JÁNOS

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem tiszteletbeli doktori címet adományozott Füstös Jánosnak, a Metropolitan State University of Denver (MSU Denver) Számítógépes Információs Rendszerek és Üzleti Analitika Tanszék professzorának március 25-én. „Mind szakmailag, mind emberileg példaként állhat előttünk Füstös János” – emelte ki megnyitóbeszédében a professzorról Deli Gergely. A rektor hangsúlyozta, hogy Füstös János professzor munkásságával nagyban segíti a kiberbiztonság és a társadalom tudatosságának fejlesztését, a tiszteletbeli doktori cím adományozásával ugyanakkor az NKE inspiráló impulzust is szeretne adni, amivel hozzájárulhat a közös munkához.

CSEH KÜLÜGYMINISZTERI ELŐADÁS A LUDOVIKÁN

„A nyáron kezdődő magyar uniós elnökség rendkívül fontos mérföldkő lesz” – fogalmazott Jan Lipavský, a Cseh Köztársaság külügyminisztere az NKE-n. A tárcavezető előadása a szomszédos ország külpolitikájának aktuális prioritásairól és kihívásairól szólt. „Az ukrajnai háború a mi háborúnk” – vélekedett a miniszter az orosz-ukrán háború kapcsán. Nézete szerint továbbra is Kijev katonai és védelmi szükségleteire kell összpontosítani. A miniszter beszédében kiemelte: Csehország és Magyarország egyaránt büszke lehet NATO- és EU-tagságára, valamint a demokrácia, a szabadság és a biztonság előmozdításában betöltött szerepére a világban.

A STRATÉGIAI IRÁNYTŰ ÉS A GEOPOLITIKAI KIHÍVÁSOK

Robert Brieger vezérezredes, az Európai Unió Katonai Bizottságának elnöke az NKE-n tartott előadást. Beszédében elsőként az EU biztonság- és védelempolitikáját megerősítő cselekvési tervet, a 2022-ben jóváhagyott stratégiai iránytű főbb elemeit ismertette. Az utóbbi időszakban számos konfliktus és azok eszkalálódása fenyegeti biztonságunkat: az orosz–ukrán háború, a közel-keleti, valamint a Száhel-övezeti helyzet – sorolta a tábornok. Az akciókat illetően elmondta: erősebb mandátumokra van szükség a közös biztonság- és védelempolitikában, valamint gyorsabb, határozottabb és rugalmasabb döntéshozatalra.

HOL TART EURÓPA A FEGYVERKEZÉSI VERSENYBEN?

Az európai védelmi politika aktuális kérdéseivel foglalkozott neves külföldi előadók meghívásával *A végzet felé: a fegyverkező Európa* című, angol nyelvű konferencia. Az NKE Nemzetközi Főigazgatói Irodája által szervezett programon szó volt a többi között az orosz–ukrán fegyveres konfliktusról és Svédország NATO-csatlakozásának hatásairól is. Liliana Śmiech, az NKE nemzetközi főigazgatója bevezetőjében kiemelte, hogy a rendezvénynek jó alapot ad, hogy nemrég mutatták be az első európai védelmi ipari stratégiát, amely a kontinens felkészültségének és biztonságának javítására szolgál. Nem lehetett megkerülni azt a kérdést sem a konferencián, hogy a különböző országok a fegyverreladási rangsorban milyen helyen állnak.

ÁLKALMAZKODÁS EGY ÚJ VILÁGRENDHEZ

Egy stabil jövő felé címmel szakmai fórumot rendezett az NKE Nemzetközi Főigazgatósága, ahol neves külföldi vendégek napjaink fő geopolitikai változásairól, és az ezek kezelésére szolgáló stratégiákról cseréltek eszmét. A nyugatot érő kihívásokról és stratégiákról Heather Nauert az amerikai külügyminisztérium korábbi szóvivője, Orbán Balázs, a miniszterelnök politikai igazgatója, Bertrand de La Chesnais francia politikus, illetve Jacek Bartosiak, a Strategy&Future geopolitikai kutatóintézet és vezetője beszélgettek, Liliana Śmiech, az NKE nemzetközi főigazgatója moderálásával. Az eseményen szó volt a szuverenitás és energiafüggetlenség kapcsolatáról, illetve a transzatlanti kilátásokról is.

4 bonum PUBLICUM

OLIMPIAI KVALIFIKÁCIÓS VERSENY A LUDOVIKÁN

Sportmászás, breaking, gördeszka sportágakban és BMX freestyle szakágban rendeznek olimpiai kvalifikációs versenyt (OQS) Sanghajban május 16–19. és Budapesten június 20–23. között. A Ludovika Campuson három fal-mászó-, két gördeszka-, egy breakarénát és egy BMX freestyle versenypályát állítanak fel, ahol a résztvevők a legjobb minőségű körülmények között mutathatják meg tudásukat. 464 sportoló, köztük hét olimpiai bajnok érkezik Sanghajból Budapestre idén júniusban, hogy bebiztosíthassa részvételét a 2024-es párizsi olimpiai játékokra. A két helyszínen elért eredmények alapján derül ki, hogy kik szereznek olimpiai kvótát.

„A HAZA VÉDELME MINDENKI KÖTELESSÉGE”

A hivatásos tisztjelöltek mellett a Nemzeti Közszolgálati Egyetem civil hallgatóinak önkéntes tartalékos szerepvállalásával teljesedik ki a Ludovika Magyarország biztonságának szavatolásában betöltött különleges szerepe. Ennek részeként írták alá szerződésüket az új önkéntes tartalékosok az NKE Orczy Úti Kollégiumában március 27-én. *„Köszöntöm önöket a Magyar Honvédség (MH) állományában, és gratulálok ahhoz a döntésükhöz, hogy tartalékos katonai szerződést írnak alá”* – mondta a fiatal hallgatókhoz szólva Apáti Zoltán dandártábornok. *„A vezetői döntésnek megfelelően önök a Magyar Honvédség Pest vármegyei és Budapesti területvédelmi ezred állományába, a 29-es kijelölt területvédelmi zászlóalj állományába írnak alá szerződést”* – tájékoztatta a jelenlévőket Apáti Zoltán. A dandártábornok beszélt a kiképzésben való részvétel tanulmányi előnyeiről, illetve arról, hogy ha az önkéntes tartalékosok kollégiumi elhelyezésre pályáznak, maximális pontszámhoz juthatnak, amivel előnyre tehetnek szert más jelentkezőkkel szemben. A Magyar Honvédség toborzásért felelős katonai szervezete rendszeres időközönként továbbra is személyes támogatást nyújt a jelentkezés folyamatában a Ludovika Campuson.

LUDOVIKA

– Több mint egyetemi campus

Hamarosan egy évtizedes beruházási program zárul le a Ludovika Campus állami beruházás történetében. A Katasztrófavédelmi Speciális Képzési Központ (KVI) építése mérföldkő, hiszen egy új projekt kezdetét is jelenti: először ebben az épületben kap helyet a jövőre induló Nemeskürty István Tanárképző Kar. A Nemzeti Közzolgálati Egyetem (NKE) létrejötté óta zajló állami beruházás során az egyetem célja mindig is több volt, mint egyszerű egyetemi campus létrehozása: a józsefvárosi életminőséget javító városrehabilitáció, illetve olyan infrastruktúra kiépítése, amely az egyetemi polgárok mellett a lakosság számára is számos kulturális, sport- és szabadidős lehetőséget biztosít. Korim Balázssal, az NKE főtitkárával és Rósa Henrik campus-főigazgatóval beszélgettünk a Ludovika Campus fejlesztéséről.

● Tíz év alatt – szinte a semmiből – épült fel az egyetemi campus a korábban kifejezetten rossz állapotban lévő Orczy-parkban. Milyen épületekben tanulhatnak ma az egyetem hallgatói?

Korim Balázs: A Ludovika Campus-projekt első eleme a(z) – egyetemünk számára eszmei szempontból felbecsülhetetlen értékű – Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia Főépületének műemléki rekonstrukciója volt 2014-ben. Ebben az épületben kapott helyet az egyetemi vezetés, illetve a központi adminisztráció, de oktatási funkcióval is rendelkezik; két éve pedig a katonai képzés is visszatért a Ludovika falai közé. Egy évvel később átadtuk a hatszáz fős, civil hallgatók számára épített Orczy Úti Kollégiumot, amely akkoriban az egyik legmodernebb volt hazánkban. 2017-ben készült el a húszezer négyzetméter alapterületű Oktatási Központ, amely egyidejűleg négyezer fő befogadására képes. Ugyanebben

az évben költözött be a Rendészettudományi Kar (RTK) is a Ludovika Campusra. Az RTK különleges képzési céljait többi között gépkocsivizsgáló helyiség, határátkelő fülke, tanzárka, szituációs lövészeti termek és nyomozati helyiségek is szolgálják. Az ezeknek helyet adó – Diószegi Sámuel utcában található – Rendészeti Oktatási Épület és Kollégium szintén hatszáz fő kollégiumi elhelyezésére alkalmas.

A beruházás legutóbbi elemeként a Ludovika Szárnyépületét újítottuk fel, amely a Közigazgatási Továbbképzési Intézet és az Eötvös József Kutatóközpont otthona, ugyanakkor a többi épülethez hasonlóan szintén rendelkezik oktatási funkcióval is. Az épület rekonstrukciója során fontos szempont volt az épített értékek megőrzése olyan módon, hogy a hozzáadott elemek ne változtassanak az épület és az utca kép megjelenésén, így az ma is a Kauser József tervei alapján 1886-ban épült, a Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia részeként működő neoreneszánsz épület stílusát tükrözi.

● Komoly sport- és rekreációs elemei is voltak az egyetemi beruházásnak. Rósa Henrik: Szintén 2017-ben adtuk át a Ludovika Lövészklub épületét, amelyben két taktikai és szituációs, éleslövészetre is alkalmas, huszonöt méteres, tízállásos, többfunkciós lőtér található; illetve ekkor vettük birtokba az egyetem kültéri sportpálya-komplexumát, amely magában foglal egy rendészeti gyakorló pályát, egy négyszáz méteres rekortánburkolatú futó- és multifunkciós pályát, valamint két műfüves futsal- és négy salakos tenispályát.

Egy évvel később megnyílt a Ludovika Aréna, amelynek küzdőtere alkalmas kézilabda, kosárlabda, röplabda, futsal, vívás, torna és különböző küzdősportok – birkózás, cselgáncs, ökölvívás, karate stb. – gyakorlására, nézőterén pedig egyszerre több mint ezerháromszáz vendég is szurkolhat. Uszodánk egy huszonöt méteres, nyolcsávos sportmedencével, vízilabdázásra is alkalmas kialakítással, valamint egy tizenöt méteres, változó mélységű bemelegítő- és oktatómedencével rendelkezik. »

Rósa Henrik (b) campus-főigazgató és
Korim Balázs (j) főtitkár

Ezzel párhuzamosan a nagyközönség számára is megnyílt Budapest egyik legmodernebb és legújabb ingyenes fitness-parkja, ahol görhokipálya, időmérésre alkalmas, rekortánburkolatú futópálya, streetball- és multifunkciós pályák találhatóak. Szintén 2018-ban készült el a ludovikás hagyományörzés egyik legfontosabb épülete, a Magyarországon egyedülálló, európai viszonylatban is kivételes létesítmény, a Ludovika Huszár Lovarda, amely a honvédtiszti, rendvédelmi és civil hallgatók lovas képzésén túl – kapacitásuk függvényében – a lakosság számára is nyitott. Kulturális és rekreációs szempontból kiemelkedő esemény volt az Orczy-park megújulása. A korábban rendkívül leromlott állapotban lévő hatalmas történelmi park felújításával Budapest kimagasló értéke, az ország első tájképi kertje hosszú idő után újra méltó külsőt kapott. A közönségtől hosszú évekig elzárt ipari parkolók és buszgarázsok helyét zöldfelület vette át. A fejlesztés révén új közösségi terek és létesítmények születtek, mint például a Buttler terasz. Korszerű játékokkal bővült a régi játszótér, valamint felépült egy teljesen új is a park másik oldalán. A fentiek fényében kijelenthetjük, hogy a Ludovika Campus infrastruktúrája a kezdetektől fogva kiemelten szolgálta a helyi lakosság és a hozzánk látogatók pihenését, kikapcsolódását. Milyen kiemelt eseményeknek adott otthont a campus az elmúlt tíz év során? **K. B.:** Az egyetem nevéhez köthető egyik legismertebb eseményt, a Ludovika Fesztivált 2015 óta rendezzük meg; néhány éve háromnapos rendezvénné nőtte ki magát. A fesztivál központi programeleme a Ludovika Szabadegyetem, amelyen idén közel száz neves külföldi előadó, ismert hazai szaktekintély ad elő. Emellett családi nappal, valamint honvédelmi és rendezési bemutatókkal, járműparkkal is várjuk az ide látogatókat. A május

9–11. között megrendezendő Ludovika Fesztiválra legalább húszezer látogatót várunk.

Hasonlóan népszerű az Orczy Summer Chill eseménysorozat, amely legutóbb negyvennégy nyári estén keresztül nyújtott zenei és kulturális programot az érdeklődők számára az Orczy-parkban, ismert hazai formációk műsorával, illetve kertmozival.

R. H.: Az egyetemi szervezésű programokon túl, az elmúlt tíz év során számtalan nívós nemzetközi és hazai sporteseménynek is otthont adtunk. Több öttusa-világkupát és -világ-bajnokságot is vendégül láttunk már a campuson, de helyszíne voltunk röplabda-Európa-bajnokságnak, U23-as birkózó-világbajnokságnak, vívóvilágkupának és a Maccabi Európa Játékoknak is.

Évről évre egyre több programot szervezünk és egyre többnek adunk helyszínt. Soron következő világeseményünk a június 20–23. között megrendezendő Olympic Qualifier Series: Budapest állomás, ahol magyar sportolók is biztosíthatják olimpiai szereplésüket. Erre az időre a campus teljesen átalakul, és az extrém sportoké lesz a főszerep: három falmászó-, két gördeszka- és egy BMX freestyle versenypályát állítanak fel, valamint kialakítanak egy breakarénát is.

● **A számtalan programlehetőség mellett a józsefvárosi lakosság számára több kedvezményes kikapcsolódási lehetőséget is kínál az NKE.**

R. H.: Fontos számunkra, hogy infrastruktúránkkal a helyi közösségek szolgálatára is legyünk. Ennek keretében évente tízezres nagyságrendben biztosítunk kedvezményes úszáslehetőséget a kerületi lakosok számára, és több ezer gyermek táborozhat nyári tábor keretében a Ludovika Campuson. Helyszínt adunk a józsefvárosi iskolák szalagavatói számára is, illetve testnevelés-érettségire is kedvezményesen biztosítjuk sportinfrastruktúránkat.

Emellett a kerületi kosárlabdacsapat számára is mindig nyitva áll ajtónk.

● **Tíz éve került fel a Történelmi Emlékhelyek listájára a felújított Ludovika Főépület, amely szervezett séták keretében díjmentesen látogatható az érdeklődők számára.**

K. B.: Az egyetem főépülete nem csupán az Emlékhelyek Napján, hanem egész évben várja az érdeklődőket előzetes bejelentkezés alapján. Két évvel ezelőtt pedig megnyitottuk a Szárnyépületben található Ludovika Történelmi Kiállítást, amely nem kizárólag a hadtörténelem szemüvegén keresztül mutatja be a Magyar Királyi Ludovika Akadémia izgalmas történetét. A tárlat középpontjában elsősorban nem az események, hanem hallgatók állnak, akik étellel töltötték meg az egykori Akadémia falait. Az épületlátogatások alkalmával természetesen ez az interaktív kiállítás is látogatható.

● **A campusberuházás legújabb eleme a Katasztrófavédelmi Speciális Képzési Központ (KVI), amelynek alapkövetétele április végén volt. Mi a beruházás célja?**

K. B.: A KVI-projekt szép szimbólum. Egyben az évtizedes Ludovika Campus állami beruházás záró, valamint a Nemeskürty István Tanárképző Kar elhelyezését szolgáló új beruházás kezdő akkordja. Az építkezés szimbolikusan és ténylegesen is híd szerepet tölt majd be az egyetem életében. Egyrészt átvezeti annak a 2010-es évek elején megindult fejlesztési programját a tanárképzés megindításához kapcsolódó új beruházási projektbe, másrészt még inkább kinyílik a Ludovika Campus a lakosság számára, hiszen immáron az Illés utca, Fűvészkert felől is lehetőség nyílik belépni az Orczy-parkba, a Huszár kapun keresztül.

A KVI alapkövének letételével hosszú évek tervező-előkészítő munkája után az egyetem közösségének régi álma teljesült. Kiemelt jelentősége van »

A Katasztrófavédelmi Speciális Képzési Központ alapkövetétele

annak, hogy egyetemünk a képzési és kutatási tevékenységei hatékony ellátásához megfelelő infrastruktúrális feltételekkel rendelkezzen, ennek biztosításában pedig az állam mindenkor támogatta az NKE-t, amiért hálásak vagyunk. Nagyon büszkék vagyunk arra, hogy a jövő közszolgálati szakembereit egy modern, megújult, de a hagyományon nyugvó, a hagyományainkat megőrző, minden igényt kielégítő épületegyüttesben képezhetjük.

A KVI felépítése több egyetemi törekvés megvalósítását biztosítja. Egyrészt a Katasztrófavédelmi Intézet tizenkét éve tartó szellemi építkezésének még hatékonyabb folytatását, másrészt a Nemzetbiztonsági Intézet oktató-kutató tevékenysége modern környezetben, a kimagasló szakmai munkához méltó körülmények közti fejlesztését, harmadrészt pedig az új épület nélkülözhetetlen háttérként szolgál majd az egyetem tanárképzésének megkezdéséhez.

Jogelődjeink révén régre nyúló, nagy büszkeségre méltó hagyományainkat épített örökségünkkel, az abban megjelenő szimbolikával is szeretnénk képviselni, éppen ezért ennek szellemében alakítjuk ki új építészeti értékeinket.

A KVI építészeti megfogalmazásában illeszkedni fog a történelmi Ludovika Főépülethez, és ki fogja emelni a közel kétszáz éves központi épület patináját és méltóságát, reflektálva mindarra, amit ma a nemzet közszolgálatának egyeteme képvisel a magyar felsőoktatásban.

„A beruházás szerepfelfogásának fontos eleme, hogy az általa betöltendő, Magyarország biztonsága szempontjából meghatározó szakmai szerepen túl, Budapest szívében, Józsefváros elhelyezkedésével érintett, helyenként erősen leromlott részeit megszépítse.”

A beruházás révén nem csupán a Ludovika Campus tisztult meg a történelmi előzményeihez méltatlan, hozzávetőlegesen tízezer négyzetméter területű egyetemi épületegyüttesektől (a bontás már megtörtént – a szerk.), hanem Józsefváros érintett részének is megvalósul a jelentős rehabilitációja.

● Mit lehet tudni az új épületről?

R. H.: A KVI hétszintes, bruttó közel huszonnyolcezer négyzetméter nagyságú épületkomplexum lesz, amely két fő épületrészből áll majd. Az auditoriumépületben – amely a Magyar Természettudományi Múzeum tulajdonképpeni tükörképeként jön létre – lesznek megtalálhatók az előadó- és tantermek; míg a főépület három szárnyból áll majd: oktatási szárny, kollégiumi szárny, valamint tűzoltósági és üzemeltetési szárny, ez utóbbiban helyet kap egy négy szerállásos gyakorló tűzoltó óra is. A beruházás keretében kialakítunk továbbá több mint hétezer négyzetméter nagyságban, lépcsőzetes zöldfelületekkel, gyepes-cserjés teraszokkal, lépcsőkkel, ülőfalas rendszerű díszkeretet, díszmedencével, gyümölcsfákkal, rózsakerettel. Így a Ludovika Campus zöldfelületeit is növeljük, amelyet az egyetemi polgárok mellett minden látogató élvezhet.

● Milyen jövőbeni fejlesztések várhatóak a KVI-beruházás után?

K. B.: A KVI a Nemeskürty István Tanárképző Kar elhelyezéséül is szolgáló várhatóan elsőként elkészülő épület lesz. A KVI kivitelezésével párhuzamosan indul el a Ludovika Campus mellett elhelyezkedő Korányi Sándor és Diószegi Sámuel utcákban megvalósítandó, az NKE új tanárképző karának elhelyezést biztosító beruházás, amely által Józsefváros e részének rendkívül leromlott állapotú ingatlanjai újulhatnak meg, válhatnak szebbé. Mindez az Egyetem tanárképzését támogató tantermi, irodai és kollégiumi kapacitást biztosító, környezettudatos, a városrész további megszépítését, rehabilitálását előmozdító épületek révén valósul meg, egy olyan fejlesztés útján, amelynek során az érintett józsefvárosi lakók érdekei kiemelten figyelembe vételre kerülnek, méltányos és körültekintő eljárás keretében.

Szerző és fotó: Szilágyi Dénes

II. KORMÁNYZATI SZAKMAI NAP

A tavalyi esemény nagy sikerére való tekintettel a Kormányzati Személyügyi Központot is irányító Miniszterelnöki Kormányiroda kezdeményezésére ismét Kormányzati szakmai napot tartottak a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen (NKE) március 21-én. A rendezvény elsődleges célja az volt, hogy a résztvevők megismerhessék a minisztériumok és háttérintézményeik működését, illetve az elérhető álláshelyeket. A mostani eseményre azonban nemcsak az NKE hallgatóit várták a szervezők, hanem minden olyan egyetemistát is, aki még bizonytalan a jövőjét illetően. »

„A mai nap célja: a hallgatóknak lehetőséget teremtsünk arra, hogy közvetlenül tudjanak benyomást szerezni a közigazgatási munkáról, és kérdéseket tehesenek fel a standoknál” – mondta köszöntőjében Varga Réka. Az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar (ÁNTK) dékánja felidézte, hogy tavaly decemberben az NKE-n már rendeztek egy hasonló eseményt, amelynek nagy sikere volt. Kifejtette: az NKE képzéseit elvégzők naprakész, talpraesett munkaerőt jelentenek a közigazgatás számára, ezért igyekeznek a hallgatóknak minél több lehetőséget kínálni az elhelyezkedésre. Mindezek érdekében 115 intézménnyel – köztük hat minisztériummal – kötöttek megállapodást a gyakorlati helyek biztosításáról – tette hozzá. Kiemelte: a hallgatók között a legnépszerűbb gyakorlati hely a Miniszterelnöki Kabinetiroda és Budapest Főváros Kormányhivatala.

Kitért arra is, hogy az NKE-n tanuló fiatalokat – akiknek 85–90 százaléka közigazgatási területen teljesíti a szakmai gyakorlatát – egy 50 intézményt tartalmazó, elérhetőségekkel ellátott partnerlistával segítik a választásban. „Az NKE-n végzett hallgatók 65–70 százaléka helyezkedett el a közsférában, az alapszakos diplomások pedig átlagosan másfél hónapon belül találtak állást” – hangsúlyozta ki Varga Réka. „Ahhoz, hogy valaki kiváló szakember legyen, tehetség, tudás és tapasztalat szükséges” – jelentette ki Lázár János építési és közlekedési miniszter, aki fontosnak nevezte a ranglétra végigjárását. Felidézte, hogy húszéves korában kezdett el dolgozni a hódmezővásárhelyi városházán. Emlékeztetett: azt tanulta, hogy a közigazgatás egyszerre személyes szolgálat és szolgáltatás, mert az országot mások mellett azok működtetik, akik a városházán dolgoznak.

„Annak érdemes a Nemzeti Közzolgálati Egyetem bármelyik karára jönni, akiben a szolgálat iránt megvan a kellő alázat és az elkötelezettség” – mutatott rá Lázár János. Kifejtette: akik a közigazgatásban helyezkednek el, azért dolgoznak, mert az a hit és az a remény vezérli őket, hogy egy közösség ügyét előremozdíthatják. „Ha az ember befizeti az adóját, joga van a jó minőségű közzolgálatához” – jelentette ki, hangsúlyozva: ebbe az is beletartozik, hogy a közigazgatásban olyan felkészült, szolgálat- és naprakész szakemberek dolgozzanak, akik szolgálatnak. A közigazgatásnak az lenne a dolga, hogy a vállalkozások és az emberek boldogulását segítse, az életet pedig egyszerűbbé tegye – összegezte. Tuzson Bence igazságügyi miniszter azért ajánlotta a fiataloknak a közigazgatást, mert számtalan területen kipróbálhatják magukat, és rövid időn

belül széles rálátásuk lehet az ország működésére, illetve megtanulhatnak hierarchiában dolgozni. Fontosnak nevezte a kreativitást, valamint azt, hogy a piacon megszerzett tudást bevigyék a közigazgatásba, de az ottani tapasztalatokat is átültessék a versenyszférába. „A közigazgatás 2010 óta zajló átalakítása hatékonyabbá tette a magyar államot és a polgárokkal való kapcsolattartást” – emlékeztetett Kovács Zoltán. A Miniszterelnöki Kabinetiroda nemzetközi kommunikációért és kapcsolatokért felelős államtitkára úgy fogalmazott: a magyar közigazgatás felsőbb és alsóbb szintjei is bizonyították ellenálló képességüket a koronavírus-járvány és a gazdasági világválság alatt, de alkalmazkodni tudtak a szomszédunkban kialakult háborús helyzethez, valamint a világban zajló egyéb változásokhoz is. A megbízhatóság és a biztonság a közigazgatás legfontosabb

szempontjai közé tartoznak, így az utánpótlásnak, vagyis az NKE hallgatóinak is igazodniuk kell ezekhez – fejtette ki. Felhívta a figyelmet arra, hogy a magyar uniós elnökségben dolgozók között nagy számban lesznek az NKE-n végzett szakemberek, akiknek a kiválasztása jelenleg is zajlik. A teológus és jogász végzettségű Latorcai Csaba, a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium parlamenti államtitkára szerint a teológia és a közigazgatás közös pontja az emberekért, egy-egy településért vagy az egész nemzetért való szolgálat. Ez nem munka, hanem hivatás, amely stabilitást nyújt a változó környezet mellett is – vélekedett Latorcai Csaba, hozzátéve: a közigazgatásban dolgozónak lehetőségük van arra, hogy más területeken is kipróbálják magukat. Ezután Salgó László Péter, a Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal főispánja és Gondos Judit, a Pénzügyminisztérium közigazgatási államtitkára beszélt a közigazgatásban végzett tevékenységéről.

A rendezvény második részében megtartott első kerekasztal-beszélgetésen fiatal vezetők beszéltek közigazgatási pályafutásukról. Kretter Diána, a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium közbeszerzési felügyeletért felelős helyettes államtitkára szerint sok tekintetben hasonló kvalitások kellenek a versenyszférához és a közigazgatáshoz. Kifejtette: a közigazgatásban csak empátiával és az egymás iránti tisztelet megtartásával lehet tevékenykedni. Deli Daniella, az Energiaügyi Minisztérium klímapolitikáért felelős helyettes államtitkára hangsúlyozta: nem munkát, hanem hivatást keresett. Úgy fogalmazott: a közigazgatásra brandként kell tekinteni, mert ha egy fiatal a nemzetért szeretne dolgozni, akkor itt megtalálhatja a helyét. Ugrósy Márton, a Miniszterelnöki Kabinetiroda Politikai Igazgatói Irodáját vezető

helyettes államtitkár – aki mindig külügyi pályán dolgozott – rámutatott: a közzolgálat valóban a haza szolgálatát jelenti, mert az ember több cég közül választhat, hazája viszont csak egy van, és hosszú távon megtérül érte dolgozni. A második kerekasztal-beszélgetésen a jogász végzettségű Rédey Krisztina, a Miniszterelnöki Kabinetiroda közigazgatási államtitkára és a szintén jogi diplomával rendelkező Bordás Gábor, a Miniszterelnöki Kormányiroda közigazgatási államtitkára megerősítette: ahhoz, hogy valaki jó közigazgatási szakember legyen, a közzért való tenni akarás és a hivatástudat mellett egyéni ambíció is szükséges. Egyetértettek abban, hogy kellenek a fiatal vezetők a közigazgatásban, hangsúlyozták azonban, hogy csak abból lehet jó vezető, aki tiszteletben tartja az idősebbek tapasztalatát.

Nagy János, a Miniszterelnöki Kabinetiroda Miniszterelnöki Irodát vezető államtitkára szerint olyan állami tisztviselőkre van szükség, akik tisztában vannak azzal, mit, miért, illetve hogyan tesznek, és az utóbbit tanulhatják meg a fiatalok az NKE-n. Teleki Pál egykori miniszterelnököt idézve elmondta: szaktudás, elkötelezettség, elszántság és felelősségtudat is szükséges a közigazgatási pályához, emellett pedig folyamatosan tanulni kell és olyan műveket olvasni, amelyek hozzásegítenek az állam működésének megértéséhez.

A Kormányzati szakmai nap záróelőadását Varjú Krisztina, a Külgazdasági és Külügyminisztérium európai kapcsolatok fejlesztéséért felelős helyettes államtitkára tartotta, aki személyes tapasztalatain keresztül mutatta be, hogyan lesz valakiből jó diplomata. Munkáját hivatásnak nevezte, amely egyben életforma is, mert megtiszteltetés, ha valaki a hazáját képviseli a külszolgálaton.

Szerző: Szabó Réka Zsuzsanna

Fotó: Szilágyi Dénes

Kovács Zoltán nemzetközi kommunikációért és kapcsolatokért felelős államtitkár

Tuzson Bence igazságügyi miniszter

Magyar, nemzeti, keresztény külpolitika

„Ha valaki megkapja azt a lehetőséget, hogy egy ezeréves államisággal rendelkező országot képviselhet, ne panaszkodjon fáradtságra, hanem tegye a dolgát” – fogalmazott Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter a Nemzeti Közszerződési Egyetem (NKE) Széchenyi Dísztermében március 11-én. A tárcavezetőt az NKE Nemzetközi és Európai Szakkollégiuma hívta meg, hogy a magyar külügy 2023-as kihívásairól beszéljen.

Az eseményt Varga Réka, az NKE Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Karának (ÁNTK) dékánja nyitotta meg. Köszöntőbeszédében a dékán kiemelte: egyetemünk célja, hogy a közszolgálat számára képezzen hallgatókat úgy, hogy az elmélet mellett gyakorlati tudást is kapjanak. Hangsúlyozta, hogy az NKE-n működő szakkollégiumok az elitképzés színhelyei, és ennek a munkának az egyik gyümölcse, hogy a mostani eseményt hallgatók kezdeményezték és szervezték meg.

Szijjártó Péter az eseményen úgy fogalmazott: egy külügyminiszter elsődleges feladata mindent megtenni annak érdekében, hogy az általa képviselt ország biztonságban lehessen. Mint mondta, ennek békeidőben egyszerű megfelelni, de a mostani ukrajnai háború különös kihívások elé állítja Magyarországot. „Fontos, hogy egy olyan lépés vagy nyilatkozat se szülessen meg, amely hazánkat veszélybe sodorná” – hangsúlyozta a tárcavezető. Minden létező követ meg kell mozgatni, hogy ez a háború véget érjen – hívta fel a figyelmet. A külgazdasági és külügyminiszter részletezte: eddig ki tudunk maradni a konfliktusból a nemzetközi nyo-

másgyakorlás dacára, emellett Oroszországgal is fenn tudtuk tartani a kapcsolatot, ami az energiaellátás szempontjából fontos Magyarországnak. Szerinte jelenleg Európában háborús pszichózis uralkodik, és Magyarországon, valamint a korábbi szlovák külügyminiszteren kívül senki sem hangsúlyozza a béke fontosságát a kontinens országai közül. Úgy látja, hogy Európa egyfajta kommunikációs buborékban él, amelyet a liberális mainstream és annak médiája ural. A tárcavezető szerint, ha valaki Európában a béke hangján szól, négyfajta megbélyegzés éri: egyebek mellett Donald Trump vagy Vlagyimir Putyin barátja, az oroszok kémje vagy a Kreml propagandistája. „Amit mi tenni tudunk, az az, hogy ragaszkodunk a békéhez” – fogalmazott Szijjártó Péter. Kiemelte ugyanakkor, hogy Donald Trump esetleges győzelmével a világ szuperhatalma is a béke nyelvére fog szólni.

A bővítéspolitikáról és a Balkánról szólva Szijjártó Péter úgy fogalmazott:

Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszterrel a Nemzetközi és Európai Szakkollégium hallgatói

érdemes leszámolni mára azzal az illúzióval, hogy az EU bővítésért, mivel a tagállamok többsége nem ezt az utat követi. Szerinte egyfajta bővítési apátia uralkodik az Unióban, ami azért nem jó hozzáállás, mert az európai versenyképesség nagyon rosszul áll, aminek javításán a Nyugat-Balkán országai sokat segíthetnének. A magyar gazdaság céljaira rátérve a tárcavezető emlékeztetett: néhány éve felgyorsult a külpolitika az egész világon, így 2014-ben hazánk is úgy döntött, változtatás kell ezen a területen, ezért integrálták a külgazdaságot és a külpolitikát, ami nagy sikereket

eredményezett. „Minden évben többet exportáltunk, mint az előző évben, minden évben megdőlt a beruházási rekord is” – hangsúlyozta Szijjártó Péter, aki kiemelte: Magyarország célja, hogy a keleti és a nyugati beruházások találkozási pontja legyen. A külgazdasági és külügyminiszter úgy látja, jelenleg Európa három kihívással küzd: ilyen a fizikai biztonság, a gazdasági biztonság és az identitásválság. Felhívta a figyelmet arra, hogy a keresztény értékekhez való ragaszkodásban nekünk különleges felelősségünk van, ezért a magyar érdekeket előtérbe helyező,

nemzeti és keresztény a külpolitikánk. Kérdésre válaszolva Szijjártó Péter hangsúlyozta, hogy speciális felelősséggel kell viseltetnünk a határon túli magyar közösségek iránt, és ehhez hozzátartozik, hogy a lehető legjobb együttműködésre kell törekedni a szomszédos országokkal. „Ha valaki megkapja azt a lehetőséget, hogy egy ezeréves államisággal rendelkező országot képviselhet, ne panaszkodjon fáradtságra, hanem tegye a dolgát” – fogalmazott hozzáállásáról Szijjártó Péter.

Szerző: Harangozó Éva
Fotó: Szilágyi Dénes

Magyarország kulcsország

Országépítés, regionális együttműködések, a magyar infrastruktúra fejlesztésének szerepe az európai és a globális versenyképességben. A többi között e témákról is hallhattak az érdeklődők a Nemzeti Közszerződési Egyetem (NKE) Ostrakon Szakkollégiumának Kérdezd a minisztert! című előadás-sorozata március 18-i alkalmán Lázár János építési és közlekedési minisztertől.

Hornyák Rékának, a szakkollégium elnökének köszöntője után Bartóki-Gönczy Balázs, az NKE Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Karának tudományos dékánhelyettese felvezető beszédében hangsúlyozta: az intézmény alapítását követő években a miniszter források biztosításával rengeteget tett az egyetemért, azért, hogy a jelenlegi képzések megvalósulhassanak. A dékánhelyettes ezek közül kiemelte, hogy Lázár János javaslatára történt az NKE államtudományi felsőoktatási intézménnyé minősítése. A politikus a Darvas Dóra, a szakkollégium tagja által moderált interaktív beszélgetésen Bartóki-Gönczy Balázs szavaira reflektálva megerősítette, hogy valóban volt némi küzdelem azért, hogy az NKE a mai formájában, a mai lehetőségek közepette, a mai küldetésével végezhesse munkáját. Tették mindezt abban a reményben – folytatta a miniszter –, hogy az egyetem hallgatói előbb-utóbb ennek az országnak

a szervezésében, irányításában és ennek az államnak a vezetésében egy új típusú, új szemléletű, versenyképes képzés birtokában vehessenek részt. Ebben a világban, amikor óriási viták zajlanak nem csak a világ megértése körül, meglehetősen fontosak a fix pontok Magyarország megszervezésében és a magyar jövőben, és ebben a miniszter szerint az NKE szellemiségének fontos szerepe lehet.

Lázár János kérdésre válaszolva elmondta, hogy a politikához hozzátartozik a műveltség, a világ megértésének képessége és szándéka, a világismeret, a tájékozottság, hozzátéve, sajnos manapság épp elég példát látunk ennek ellenkezőjére. Ráadásul a politika ma „nem evidenciák kérdése” – hangsúlyozta a tárcavezető. „Egy jó szónak, egy jó üzenetnek a megtalálása eldönthet egy politikai vitát” – ehhez kell az olvasottság. Egy politikusnak továbbá szorgalmasnak és ambiciózusnak kell lennie, ami rengeteg munkával jár. Továbbá úgy

véli, fontos, hogy egy politikus az adott szakmában, szakterületen és témában a legjobb legyen. Lázár János szerint Közép-Európát és benne a magyar politikát történelmi műveltség nélkül nem lehet megérteni. Felhívta a hallgatók figyelmét, hogy az egyetemről kikerülve a munka világában bármivel is foglalkoznak majd, a klasszikus és az általános műveltségnek, valamint az olvasottságnak nagy jelentősége lesz. A magyar közlekedés jövőjével kapcsolatban Lázár János hazánk kulcsország-szerepét emelte ki. Kifejtette, ahhoz, hogy egy ország kulcsországgá váljon, „megkerülhetetlennek kell lennie gazdasági, politikai innovációs és közlekedési értelemben is”. Hazánk az orosz-ukrán háború miatt felértékelte geopolitikai és logisztikai helyzetben van. A konnektivitás és a mobilitás miatt hazánkban a régióban kiemelt szerep jut, amit a jövőben is ki kell használnunk, hiszen „Nyugat és Kelet kapcsolata Magyarországon keresztül bonyolódhat le”. A tárcavezető szerint Magyarországot olyan szintre kell fejleszteni infrastrukturálisan és életminőségben, hogy a Kárpát-medencében a leginkább versenyképes ország legyen.

Az építési és közlekedési miniszter kitért a közlekedésben bevezetett új tarifarendszerre is. Úgy fogalmazott: a magyar közlekedésben március 1-jével „a legnagyobb rezsisökkenést hajtották végre”, a tarifarendszer változtatása több mint négy millió ember életét könnyíti meg. Hozzátette, naponta 4,5 millió ember ingázik. „Március 1-jével mindenkinek csökken a díjtétele, olcsóbban, gyorsabban, egyszerűbben juthatnak célba.” A magyar infrastruktúra fejlesztésével kapcsolatban Lázár János szólt arról is, hogy a jövőbeni tervek között szerepel a közösségi közlekedés járműveinek beszerzése, amivel véleménye szerint a hazai kötöttpályás járműgyártást kell erősíteni.

Szerző: Sallai Zsófia

Fotó: Szilágyi Dénes

VÁLSÁGKEZELÉS, STABILITÁS, FELLENDÜLÉS

„Négy nehéz év után a kormány csökkenő hiánnyal, alacsonyabb államadóssággal és erősödő gazdasági növekedéssel számol” – fogalmazott Varga Mihály pénzügyminiszter a Nemzeti Közszerződési Egyetemen (NKE), az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar Kormányzás és vezetés mesterképzési szak által szervezett rendezvényen március 21-én.

Horváth Bianka rektori főtanácsadónak, Az állami versenyképesség jó gyakorlatai című tantárgy felelősének köszöntője után Deli Gergely, az NKE rektora megnyitóbeszédében kiemelte, hogy az NKE a közszféra minőségközpontú szakmai továbbképzéséhez járul hozzá. „Egyetemünkön az oktatási és kutatási feladatok szorosan összefüggnek, amely munkának kiemelten fontos célja a haza szolgálata” – hangsúlyozta Deli Gergely. Hozzátette: ez a folyamat reményei szerint hozzájárul a versenyképességhez és a sikeres állami intézkedések kidolgozásához. „A válságok korát éljük, reméljük, hogy ez a folyamat véget ér egyszer” – fogalmazott előadásában Varga Mihály. Mint mondta, ha egy kormányzat találkozik egy problémával, először a válság jellegét kell felismerni. Aztán azt úgy kell stabilizálni, hogy fellendülés kövesse ezt a helyzetet. A pénzügyminiszter felelevenítette, hogy 2011-től 2020 márciusáig

a magyar gazdaság rendkívül sikeres évtizedéről beszélhetünk. Ezt szakította meg a Covid-19, majd jött 2021, amely már a helyreállítás időszaka volt, de új problémákkal: a kereslet és a kínálat nem volt egyensúlyban, az infláció elkezdett emelkedni. 2022-ben kitört az orosz–ukrán háború, ami szintén nehéz helyzetbe hozta a gazdaságot. 2023-ra pedig az elszálló infláció, a kamatok ugrásszerű emelkedése volt jellemző.

„Négy nehéz év után a kormány csökkenő hiánnyal, alacsonyabb államadóssággal és erősödő gazdasági növekedéssel számol” – hangsúlyozta a miniszter. A tárcavezető részletezte, hogy a válságkezelés eszközeinek négy területét dolgozták ki: először meg kellett tartani az olyan eredményeket, mint a családvédelmi intézkedések (támogatások, adókedvezmények). Majd a munkahelyek megvédését kellett

előtérbe helyezni, aztán olyan programokat kellett elindítani, amelyek segítik a gazdaságot (hitelprogramok). Valamint politikai és finanszírozási stabilitást kellett kiépíteni, külső segítség nélkül.

„Ennek az lett a következménye, hogy az uniós átlagnál jobban tudunk visszaállni a korábbi, stabil pályára” – emelte ki Varga Mihály, aki felhívta a figyelmet, hogy 2,4 százalékos növekedést jósol hazánknek a következő két évre az Európai Bizottság, ami a miniszter szerint is reális. Ehhez szerinte stabilitás és egyensúly kell. A magyar kormány szeretné elérni, hogy a munkaerőpiacon a mostani 75 százalékos foglalkoztatottság 80 százalék fölé emelkedjen. Emellett az is cél, hogy tartani lehessen az egy számjegyű inflációt. Varga Mihály kitért arra is, hogy hazánk külkereskedelmi rekordot döntött a tavalyi

évben, ezért is fontos Magyarország tökevonó képességének fenntartása. A miniszter előadása után Fekete Attila dandártábornok, a NAV Vas Vármegyei Adó- és Vámigazgatóságának igazgatója szólalt fel, aki az ösztönző állam modelljének perspektívájáról beszélt. Kifejtette: cél az, hogy az ország versenyképességét javítsák. Ehhez kellett új irányvonalat építeni az adópolitikában. Ilyen volt az adóreform, ezen belül a közteherviselés kiszélesítése, a többi között a munkát terhelő adók csökkentése. De idetartoznak az olyan, a gazdaság kifejlesztését szolgáló intézkedések, mint az online pénztárgépek és az Elektronikus Közúti Áruforgalom Ellenőrző Rendszer (EKÁER) bevezetése, valamint az adóhatóság szervezetének megújítása.

Szöveg: Harangozó Éva
Fotó: Szilágyi Dénes

Varga Mihály pénzügyminiszter a Kormányzás és vezetés mesterképzési szak hallgatóinak tartott órát

EUROPEAN VOICES:

Az európai változatosság hangja

Pröhle Gergely, a JLI programigazgatója moderátorként bevezető beszédében hangsúlyozta: a folyóirat indulásakor az volt a fő szempont, hogy bemutassák a közép-európaiságot, az arról való gondolkodást, mivel az európai politikáról alkotott ellentmondásos nézetek nagyon is jelen vannak a közbeszédben. Wolfgang Schüssel, korábbi osztrák szövetségi kancellár az eseményen felelevenítette a húsz évvel ezelőtti európai bővítést, ami szerinte hatalmas gazdasági, társadalmi és politikai sikertörténet volt. Az egységes Európa

„Az európai integráció jelenlegi krízisének gyökere nem politikai, hanem kulturális eredetű” – hangsúlyozta Navracsics Tibor közigazgatási és területfejlesztési miniszter a European Voices című folyóirat a Nemzeti Közzolgálati Egyetem (NKE) Eötvös József Kutatóközpont (EJKK) John Lukacs Intézete (JLI) által szervezett bemutatóján, április 30-án. Az eseményen részt vett Wolfgang Schüssel, korábbi osztrák szövetségi kancellár, akinek kezdeményezésére több mint egy évvel ezelőtt indult el a közös gondolkodás arról, miként lehetne létrehozni egy olyan folyóiratot, amely hűen igyekszik dokumentálni és egyúttal serkenteni az Európa helyzetéről, lehetőségeiről és kihívásairól szóló vitát.

gondolatára kitérve elmondta, nézete szerint sok régi tagállam ebben nem tudott hinni, viszont a nyugat-balkáni bővítés jó hatással lehet elsősorban a közép-kelet-európai régióra. Felhívta a figyelmet, hogy sokkal többet kell tenni a kontinens megvédése érdekében, álláspontja szerint a fegyverek gyártása európai kézben kell hogy legyen. A folyóirattal kapcsolatban a korábbi kancellár kiemelte: nem az úgynevezett mainstreamet szeretnék bemutatni, hanem párbeszédet igyekeznek kezdeményezni, hogy tanulni lehessen egymástól. Navracsics Tibor közigazgatási és területfejlesztési miniszter a rendezvény

keresztal-beszélgetésén hangsúlyozta, hogy az európai integráció jelenlegi krízisének gyökere nem politikai, hanem kulturális eredetű. Mint fogalmazott: nem ismerjük eléggé egymás kultúráját, hagyományait, a nemzeti identitásokat, ezért nehéz megérteni egymást. A miniszter úgy látja, hogy az európai integráció jövője a gazdasági sikertörténet és a politikai eredmények ellenére is bizonytalan. A kínai elnök közelgő látogatásával kapcsolatban kiemelte: ha nem kapunk a Nyugattól támogatást, akkor megkeressük azt Keleten. Ha az EU komoly, globális szereplővé kíván válni, akkor komolyan kell vennie saját ígéreteit, pél-

Wolfgang Schüssel, korábbi osztrák szövetségi kancellár beszél az eseményen, jobbra Navracsics Tibor közigazgatási és területfejlesztési miniszter, balra Pröhle Gergely, a John Lukacs Intézet programigazgatója

dául a nyugat-balkáni csatlakozást. A European Voices folyóirat megpróbál keretet biztosítani egymás megértéséhez. Wolfgang Schüssel a kereszttal-beszélgetésen hangsúlyozta: nagyon fontos látni, hogy manapság a politikai hangokat az USA nagyon erősen befolyásolja. Szerinte itt az ideje feltenni a kérdést, hogy a bővítésről, a határvédelemről, a jogállamiságról, a védelmi politikáról mi Európa véleménye. „Milyen a mi identitásunk?” – kérdezte a korábbi külügyminiszter. Kínáról szólva arra hívta fel a figyelmet, hogy ne becsljük alá az ország kihívásait – mint a demográfiai probléma –, ami ahhoz vezet, hogy

a távol-keleti országban egyes városok mára teljesen kiürültek. Richard Grieveson, a Bécsi Nemzetközi Gazdasági Tanulmányok Intézetének igazgatóhelyettese a folyóirat első számába írt cikkére utalva kifejtette, hogy a régió gazdasági kilátásai nem rosszak, Közép-Kelet-Európa még mindig motorja az európai gazdaságnak, ám szerinte ez nem elég ahhoz, hogy a német vagy az osztrák jövedelmi szintre eljussanak. Úgy látja ugyanis, hogy jobban el kellene mozdulni az innováció és a kutatás felé. Hozzátette ugyanakkor, hogy a visegrádi együttműködés óriási sikertörténet, és a V4-országok még mindig Németország

legfontosabb gazdasági kapcsolatai közé tartoznak.

Martyna Czarnowska, a háromhavonta megjelenő periodika társfőszerkesztője a kiadvány megalapításáról szólva elmondta: a fő stratégia a vállalkozás mögött az volt, hogy közös platformot hozzanak létre politikusok, szakemberek és írók számára. Kiemelte, hogy a közép-európai régióban nincs ehhez hasonló folyóirat. Hozzátette: a munkafolyamat izgalmas együttműködés a zsurnalizmus és a politikai szakértelem között, ami nagyon sok lehetőséget generál a jövőre nézve.

Szerző: Harangozó Éva

Fotó: Szilágyi Dénes

VELÜNK A VÁLLALKOZÁSODÉRT

Az elmúlt száz év legsikeresebb

gazdasági évtizedét valósítottuk meg

„A 21. században azok a nemzetgazdaságok lesznek versenyképesek, amelyek a termelékenység, a hatékonyság, a magasabb hozzáadott érték előállítására képes beruházások mentén alakítják a jövőjüket” – fogalmazott a Bonum Publicumnak adott interjújában Lentner Csaba, az NKE ÁNTK közpénzügytan-professzora, a Széll Kálmán Állampénzügyi Kutatóműhely vezetője. Az egyetemi tanárt a Gazdasági évnnyitó 2024 című rendezvény kapcsán kérdeztük arról, hogy milyen kilátásai vannak a magyar gazdaságnak.

● „A négy szűk esztendő véget ért, a kilátások újra kedvezők” – fogalmazott Orbán Viktor az idei gazdasági évnnyitón. Mire alapozza ezt a kijelentését a miniszterelnök?

A magyar gazdaság a 2020-tól jelentkező, külső gazdasági térből érkező problémák megoldásának eleve stabil alapokkal vágott neki. Az elmúlt száz év legsikeresebb gazdasági évtizedét valósítottuk meg 2010 és 2019 között. A Covid-19, az orosz-ukrán háború gazdasági hatása, de még Brüsszel elhibázott, az oroszok mellett hazánkat is sújtó diszkriminatív politikája sem tudta megtörni Magyarország erejét. A mintegy 13 ezer milliárd forintot kitevő brüsszeli tartozás akadozó, néha évekig elmaradó folyósítása ellenére is talpon tudtunk maradni. A szabadpiacokról képesek vagyunk finanszírozni az államadósságot, amivel párhuzamosan a fegyelmezett költségvetési gazdálkodásra is egyre nagyobb hangsúly helyeződik. A miniszterelnök meglátása szerint a 2023-as 6,5 százalékos költségvetési deficitről 2026-ra elérhetjük a 3 százalékos szintet. A 2023 januárjában 26 százalékon tetőző inflációt 2024 januárjára 3,8 százalékra sikerült csökkenteni. A forint ellen 2022-ben és 2023-ban indult spekulációs beavatkozásokat is kivédtük. A kelet-közép-európai valuták közül a magyar forint ellen irányultak a legerősebb támadások. Az elmúlt egy évben azonban a 430 forintos euróárfolyamról 50 forintos kedvező elmozdulás történt, míg a dollár árfolyama 70 forinttal javult. A Magyar Nemzeti Bank pedig megkezdte az alapkamat csökkentését. A fiskális és a monetáris politika együttműködésétől a nemzetgazdaság további erősödése várható. Együtt állnak a feltételek, hogy a magyar gazdaság négy szűk esztendő utáni konszolidálása sikeres legyen.

● Melyek voltak azok az intézkedések pontosan, amelyek segítségével

sikerült a fizetési mérleg katasztrofális hiányát megszüntetni, az inflációt pedig 12 hónap alatt 3,8 százalékra csökkenteni 26 százalékról?

A magyar fizetési mérleg hiánya a 2022-es, 2023-as évek fordulóján a GDP 11 százalékát tette ki. Ez a kedvezőtlen pozíció azonban már a múlté. 2023 harmadik negyedében is folytatódott a külső egyensúly javulása, olyannyira, hogy a folyó fizetési mérleg negyedéves szinten már a GDP 0,8 százalékát elérő többletet mutatott. A többletbe fordulás döntően a GDP-arányos külkereskedelmi egyenleg 2,9 százalékra bővülésével volt összefüggésben, ami az alacsonyabb energiaárak javuló cserearányára, a kedvezőbbé váló forint/euró, forint/dollár árfolyamra és a hazai szektorok alkalmazkodására volt visszavezethető. A 2024. év elejére a kedvező változások mindinkább felgyorsultak, hiszen Magyarország exportteljesítménye már a világranglista 33. helyére került, sőt a külkereskedelmi mérlegünk is 3480 milliárd forintnak megfelelő pluszegyenleggel bír. Egyidejűleg az infláció mérséklésében is történelmi léptékű eredményeket értünk el, hiszen a 18 hónap alatt 26 százalékra felugrott inflációt 12 hónap alatt sikerült 4 százalék alá szorítani. A Gazdasági Versenyhivatal hatékony árelenőrzései, a kereskedelmi szektor ellenőrzési nyomás alatt tartása, a hatósági árfigyelő rendszer és a kormány által elrendelt kötelező bolti akciózások következtében megtört az élelmiszerek robbanásszerű áremelkedésének üteme. Normalizálódtak a világpiaci energia- és nyersanyagárak, visszaerősödött a forint, sőt

a csökkenő fogyasztói kereslet az üzletláncok árazási magatartására fegyelmező hatást gyakorol. A piaci torzulások rendeződnek, mára már az üzletláncok versenyeznek a vevőkért, ami a mérséklődő áremelkedésekben is lekövethető. Természetesen nem feledkezhetünk meg a bázishatás dezinflációt támogató szerepéről sem, de a döntő tétel, ami miatt sikeresek letünk az áremelkedés megtörésében, »

Lentner Csaba, az NKE ÁNTK közpénzügytan-professzora, a Széll Kálmán Állampénzügyi Kutatóműhely vezetője

Voksol az ország

– európai parlamenti
és önkormányzati választás 2024

Idén először tartanak egy napon európai parlamenti és önkormányzati választásokat Magyarországon június 9-én. Arról, hogy milyen pártok indulhatnak a megmérettetéseken, kik lehetnek jelöltek és hányan voksolhatnak, illetve az átjelentkezés feltételeiről is kérdeztük Horváth Attilát, a Nemzeti Közzolgálati Egyetem (NKE) Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar (ÁNTK) Alkotmányjogi és Összehasonlító Közjogi Tanszékének egyetemi docensét. »

az mindenképp a Kormány és a Nemzeti Bank összehangolt antiinflációs lépéseivel igazolható. Minden okunk megvan, hogy továbbra is bizakodók legyünk.

● Az Európai Bizottság jelentése szerint a magyar gazdaság fokozatosan lendületet vesz idén, 2025-ben pedig a magyar gazdasági növekedés lesz az egyik legmagasabb az EU-ban. Mire építhet Magyarország, ami alapján nagy lendületet tud venni a gazdaságunk? Ehhez képest a környező országok milyen gazdasági ívet futnak be?

Az infláció nemcsak a fogyasztást fogta vissza, hanem a költségvetési mérleg egyensúlyát is felborította, ám 85 százalékos mértékkel csökkent a belföldi pénzromlás üteme, aminek a teljes nemzetgazdaságra tett hatásai felbecsülhetetlenek. Az infláció mértéke immár a jegybank toleranciasávjába került. A költségvetési hiány csökkentése, a jegybanki alapkamat folyamatos mérséklése a magyar gazdaság konszolidálását segíti. A Nemzeti Bank már 9 százalékra mérsékelte az irányadó kamatot, a kamatfolyosó két szélén pedig 10 és 8 százalékos kamatokot találunk. Lényegesnek tartom azonban hangsúlyozni, hogy további fegyelmezett fiskális és monetáris politikára van szükség. Az árszínvonal visszagyengülése vagy a hiány elszaladása a most felépített növekedési törekvéseket alááshatja. A monetáris

politika alapvetően a stabil árfolyam fenntartásában érdekelt, ehhez viszont a pozitív reálkamat elengedhetetlen, vagyis az irányadó kamat várhatóan még hosszú ideig magasabb lesz az inflációs mutatónál. A jegybanknak ugyanis az inflációs célok elérése mellett a forint árfolyamát is közben kell tartania. A hazai élelmiszeripar strukturális problémáin, sőt az élelmiszer-ellátás biztonságán is javítani szükséges, mert mindaddig, amíg nem vagyunk nagyobb mértékben önellátók – márpedig erre képesek lennénk –, az inflációs hajlam fennmaradhat, a külkereskedelmi és a fizetési mérlegeink visszagyengülhetnek. Vagyis ha túl jelentős az élelmiszer-behozatal, akkor a forint nem várt árfolyamgyengülésével újabb inflációs hullám keletkezhet. Hasonló a helyzet az energiabehozattal is, amiből az önellátási szintünket ugyancsak szükséges javítani. Kedvező, hogy az alternatív energia előállításával, a gazdaság zöldítésével rohamlép-tekben haladunk. Ha magára talál a világ gazdaság, a mostani alacsony világpiaci energia- és élelmiszerárak valószínűleg emelkednek, ám addig is lendületesen kell nap- és szélenergia építeni. Az Európai Unió tagországai és a térségbeli szomszédjaink is gyorsan diverzifikálják a beszerzési-előállítási forrásaikat, rohamosan fejlesztik a mezőgazdasági kapacitásaikat. Különösen a lengyel példa követendő, amely az élelmiszer-vertikum stabilizálásában

óriási eredményeket ért el az elmúlt 10 évben. Ami pedig az Európai Unió nyugati felét illeti, bizony kézzelfogható a gazdaságuk fékeződése, ami a magyar GDP-re számottevő pozitív felhúzó hatást aligha gyakorolhat. Így helyes volt a közel másfél évtizeddel ezelőtt elindított keleti nyitás gazdaságpolitikája.

● Milyen új gazdasági irányvonalak felé nyitunk majd? Miért van erre szükség?

A keleti nyitás külgazdasági stratégiája nélkül a magyar gazdaság az elmúlt négy évben lényegében lefulladt volna. A távol-keleti befektetők működőtöke-behozatala rekordokat döntött, sőt az államadósság finanszírozásából is derekasan kiveszik a részüket. Azokat a múlt évtized végén elindított versenyképességi reformokat szükséges újra hatályosítani, amelyeket a Covid-19 és az orosz-ukrán háború derékba tört. Az árstabilitás fenntartása mellett az új technológiák adaptációját, a sikeres energiaátmenetet fel kell gyorsítani. A tudástökre, a képzett és egészséges munkaerő biztosítására, vagyis a humán ágazatok fejlesztésére még több pénzt és figyelmet kell fordítani. A 21. században azok a nemzetgazdaságok lesznek versenyképesek, amelyek a termelékenység, a hatékonyság, a magasabb hozzáadott érték előállítására képes beruházások mentén alakítják a jövőjüket.

Szerző: Harangozó Éva
Fotó: MTI/Mathé Zoltán,
Egressy Orsolya

2024. JÚNIUS 9.

**HELYI ÖNKORMÁNYZATI
VÁLASZTÁS**

**NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZATI
VÁLASZTÁS**

**EURÓPAI PARLAMENTI
VÁLASZTÁS**

Részletes tájékoztatásért látogassa meg a www.valasztas.hu weboldalt, vagy forduljon a polgármesteri hivatalban működő helyi választási irodához.

NEMZETI VÁLASZTÁSI IRODA

„Az Országgyűlés 2022 júniusában fogadta el az Alaptörvény tizenegyedik módosítását, amely lehetővé tette, hogy ugyanarra a napra tűzzék ki az európai parlamenti és az önkormányzati választásokat” – idézte fel lapunknak Horváth Attila. Az ÁNTK egyetemi docense elmondta: főként költségvetésségi okokkal magyarázható a döntés, ami 5–10 milliárd forint megtakarítást jelent. Az sem elhanyagolható szempont, hogy az elmúlt években az önkormányzati választásokon jóval magasabb volt a részvételi arány, mint az uniós választásokon – tette hozzá. Kitért ugyanakkor arra, hogy ezzel az ellenzék helyzete némiképp nehezebbé vált. Míg az önkormányzati választásokon a koordinált jelöltállítás lenne racionális az ellenzéki pártok részéről, addig az európai parlamenti választásokon – a listás megoldás miatt – nem ilyen erős ez a kényszer.

Kiből lehet jelölt?

„Kopogtatócédulák már nincsenek, ezek helyett 2014 óta ajánlásokat kell gyűjtenie annak, aki jelölt szeretne lenni” – emlékeztetett a szakértő. Úgy fogalmazott: az ajánlásokat íveken gyűjtik, és nincs akadálya annak, hogy egy választópolgár több személyt is támogasson aláírásával. Az európai parlamenti választásokon ugyanakkor azok a pártok állíthatnak listát, amelyek a szavazás kitűzésének napján már nyilvántartásba voltak véve, és legalább 20 ezer választópolgár ajánlását megszerzik.

Mikor ülhet össze az új önkormányzati testület?

„Az Alaptörvény rögzíti azt is, hogy a jelenleg hivatalban lévő önkormányzati képviselő-testületek és a polgármesterek megbízatása 2024. október 1-jéig tart” – erősítette meg Horváth Attila. Kifejtette: a június 9-i választásokon ismét mandátumot szerző polgármesterek és képviselők esetében egyértelmű a helyzet, a veszteseknek

VÁLASZTÁSOK A SZOMSZÉDBAN

Szlovákiában idén háromszor járulnak a szavazóurnákhoz a választópolgárok. A közvetlen államfőválasztás két fordulóját március 23-án és április 6-án rendezték meg, június 8-án pedig európai parlamenti választásokat tartanak. A felvidéki magyaroknak a köztársaságielnök-választás első fordulójában volt saját jelöltjük, akinek célja a felvidéki magyarságot érintő kérdések országos szintű megjelenítése volt. A második fordulóban két világnézet és egymással szemben álló politikai tömb csapott össze, amelynek eredményeként Szlovákia új köztársasági elnöke Peter Pellegrini lett. Az EP-választás tétje magyar szempontból a 2019-ben elveszített EP-mandátum visszaszerzése lesz. A felvidéki magyarok egységpártja, a Magyar Szövetség a fennmaradásáért és az általa teremtett politikai egység fenntartásáért is küzd majd.

Romániában 2024 szuperválasztási év lesz négy voksolással: június 9-én – a magyarországihoz hasonlóan – összevontan szervezik meg az európai parlamenti és az önkormányzati választásokat, várhatóan szeptemberben tartják a kétkörös államfő-, decemberben pedig a parlamenti választást. A júniusi öszszevont szavazás kihívás elé állítja a Romániai Magyar Demokrata Szövetséget, hiszen az országban az önkormányzati választáson jellemzően magas a részvétel, ami növelni fogja az EP-választás iránti érdeklődést is.

A tavaly december 17-én megtartott szerbiai választások után – parlamenti, tartományi és 65 községben önkormányzati voksolás volt egy időben – az ellenzék hosszú ideig tiltakozott, mert a korábban is kormányzó párt és koalíciós partnerei számára kedvező eredmények mögött csalásokat sejtettek. A Szerbia az Erőszak Ellen nevű ellenzéki koalíció leginkább a belgrádi választások elcsalásával vádolta meg a kormánypártokat. A szerb fővárosban valóban történtek gyanús esetek, amelyeket azóta sem tisztáztak, mindenesetre egyik párt vagy tömörülés sem tudta megszerezni a Belgrád irányításához szükséges többséget, a koalíciós tárgyalások pedig zátonyra futottak, így új választásokat kellett kiírni. Szó esett arról, hogy a belgrádi választásokat akár már áprilisban vagy májusban megismételhetik, végül azonban bejelentették, hogy azokat június 2-án tartják. Közben viszont megtartotta alakuló ülését a szerbiai parlament (szkupstina), amelynek elnökévé háromnapos huzavona után Ana Brnabić korábbi miniszterelnököt választották meg. A kormányalakítás várhatóan nem fog nehézségekbe ütközni, hiszen a hatalmat eddig is gyakorló pártok (a Szerb Haladó Párt és szövetségesei) abszolút többséget szereztek a szerb országgyűlésben.

azonban annak tudatában kell a köztes időszakban döntéseket hozniuk, hogy októbertől már nem ők lesznek az adott település irányítói. „Ez a helyzet nem jelent ex lex állapotot, mert a településvezetők jogilag a hivatalukban maradnak október 1-jéig attól függetlenül, hogy újráválasztották-e őket vagy sem” – szögezte le, kiemelve: a frissen megválasztott polgármesterek és képviselők nem döntenek,

majd csak akkortól, amikor életbe lép a mandátumuk. Úgy fogalmazott: az alkotmányjogászok véleménye szerint célszerűbb lett volna az együttes választást felmenőleges hatállyal, 2029-től bevezetni. Önmagában azonban azzal nincs probléma, hogy a két voksolást egy napon tartják – hangsúlyozta, példaként említve Írországot, ahol júniusban szintén hasonlóan szavaznak majd.

Hány szavazólapot kapunk?

„Hogy a választópolgárok hány szavazólapot kapnak, az attól függ, hol szavaznak” – hívta fel a figyelmet a szakértő. Az egyik szavazólapon az európai képviselőkre pártlisták alapján voksolhatunk, akik között nincsenek független jelöltek, ahogy egyéni választókerületek sem, mert Magyarország egésze egy választókerületet alkot – fogalmazott. A választás egyfordulós, hazánk pedig 21 mandátummal rendelkezik az Európai Parlamentben, amit hozzávetőlegesen arányos módon osztanak majd szét azok között a pártok között, amelyek elérik az ötszázalékos küszöböt – tette hozzá. Beszélte arról is, hogy az európai parlamentin kívül két szavazólapot kapnak azok, akik megyei jogú városban laknak, ők az egyiket a polgármesterre, a másikon az önkormányzati képviselőre adhatják le voksukat. Azok, akik nem megyei jogú városban és nem is a fővárosban élnek – idetartozik Magyarország polgárainak nagy része –, három szavazólapot kapnak,

amelyeken a polgármester személyéről, az önkormányzati képviselőről és a vármegyei közgyűlés összetételéről dönthetnek – fejtette ki.

„A Budapesten élők az európai parlamenti listás szavazólapon kívül négy szavazólapot kapnak, amelyeken kerületi polgármesterre, kerületi önkormányzati képviselőre, főpolgármesterre, illetve a fővárosi közgyűlési képviselőre voksolhatnak” – sorolta Horváth Attila. Hangsúlyozta: az önkormányzati választás is egyfordulós lesz, és az a képviselő-, illetve polgármesterjelölt nyer, aki a legtöbb szavazatot kapja akkor is, ha nem szerzi meg a voksok 50 százalékát. Kitért arra is, hogy 10 ezer főnél nem népesebb településeken úgynevezett egyéni listás módszert alkalmaznak: a választópolgár legfeljebb annyi jelöltre szavazhat, ahány képviselői mandátum kiosztható a településen. A fővárosi közgyűlés tagjainak választásával kapcsolatban kifejtette: rájuk az előző két ciklusban nem szavaztunk közvetlenül, a testületnek viszont automatikusan tagja lett a főpolgármester, a kerületek

polgármesterei, és még kilenc képviselő kapott mandátumot a fővárosi kompenzációs listáról. „Most lényegében visszatérünk a 2014 előtti szabályokhoz” – erősítette meg. Hozzátette: a fővárosi és a vármegyei közgyűlés tagjait listán választjuk meg, és nemcsak pártok, hanem civil szervezetek is állíthatnak listát, a listák között pedig hozzávetőlegesen arányosan osztják majd el a mandátumokat. Beszélte arról is, hogy aki szerepel a nemzetiségi nyilvántartásban, nemzetiségi képviselőre is szavazhat, ami egy újabb szavazólapot jelent.

Szavazhatnak-e a határon túli magyarok?

„A határon túli magyarok szavazati jogával kapcsolatban külön kell választanunk az európai parlamenti és az önkormányzati választást” – jelentette ki a szakértő. Kifejtette: az önkormányzati képviselőkre és a polgármesterekre csak azok szavazhatnak, akik Magyarországi lakóhellyel rendelkeznek, az európai parlamenti választásoknál viszont figyelembe kell venni, hogy a határon »

túli magyar egy uniós ország polgára-e vagy sem. Példaként említette a felvidéki magyar állampolgárokat, akiknek Szlovákiában van a lakóhelyük, ezért ők ott szavazhatnak. 2018 óta ugyanakkor azok a magyar állampolgársággal rendelkező személyek is, akiknek nem uniós országban van a lakóhelyük – mint például a Szerbiában élő vajdasági, vagy az Ukrajnában élő kárpátaljai magyaroknak –, élhetnek levélszavazás révén választójoggal – tette hozzá. Felidézte: 2019-ben több mint 60 ezren szavaztak az EU-n kívülről, nagy részük Szerbiából.

Hányan szerepelnek a választási névjegyzékben?

„Az európai parlamenti és az önkormányzati választásokon is többen szavazhatnak, mint az országgyűlési választásokon” – emelte ki Horváth Attila. Emlékeztetett: az Európai Unió kötelezővé tette, hogy az uniós polgárok ugyanolyan feltételekkel választhassanak mindkét voksoláson, mint az adott ország állampolgárai. Példaként említett egy Balatonon élő német nyugdíjast, aki lakóhelyén szavazhat európai parlamenti képviselőre és az önkormányzat tagjaira, de akár polgármesterjelöltként is indulhat. Országgyűlési képviselőre azonban az említett német állam-

polgár azért nem szavazhat, mert rájuk csak magyar állampolgárok voksolhatnak – magyarázta.

„Aki huzamos tartózkodási jogosultsággal rendelkezik vagy menekültként él hazánkban, annak az önkormányzati választásokon van szavazati joga, de az európai parlamenti voksoláson nincs” – mutatott rá a szakértő. Hangsúlyozta azt is, hogy ezek a polgárok választhatnak ugyan, de ők maguk nem választhatók, ahogy egy letelepedési engedéllyel rendelkező, Budapesten élő kínai állampolgár sem, aki leadhatja a szavazatát az önkormányzati választásokon, de ő maga nem indulhat polgármester- vagy képviselőjelöltként.

Hogyan lehet átjelentkezni?

„Az európai parlamenti választással kapcsolatban bármelyik magyarországi településre át lehet jelentkezni május 31-ig akár az ügyfélkapun, tehát online is” – mondta Horváth Attila. Kitért arra is, hogy az önkormányzati választáson szavazni kívánók csak a lakcímkártyájukon feltüntetett, bejelentett tartózkodási hely szerinti településre kérhetik át magukat, vagyis csak ott élhetnek választójoggal. Felhívta a figyelmet arra is, hogy aki az önkormányzati választással

kapcsolatban átjelentkezik, az csak annak a településnek a polgármesterére és önkormányzati képviselőire szavazhat, ahova átjelentkezett, vagyis ebben az esetben nincs lehetőség utaztatni a szavazatokat. Beszélt arról is, hogy a visszaélések megelőzése érdekében átjelentkezési kérelmet csak az a szavazópolgár nyújthat be, aki a választás kitűzését megelőző 30. napon és az átjelentkezési kérelme elbírálásakor ugyanazon választókerületben tartózkodási hellyel rendelkezett, amely legalább a szavazás napjáig érvényes. Úgy fogalmazott: az utolsó pillanatban történő, csoportos átjelentkezésre, azaz „voksturizmusra” nem lesz lehetőség. Szót ejtett arról is, hogy ha valaki június 9-én külföldön tartózkodik munka, tanulás vagy nyaralás miatt, a külképviseleteken az európai parlamenti voksoláson leadhatja szavazatát, önkormányzati jelöltek azonban nem választhat. Hozzátette: erre is csak abban az esetben van lehetőség, ha az adott választópolgár bekerül a külképviseleti névjegyzékbe május 31-ig. Felidézte: korábban viszonylag kevesen éltek ezzel a lehetőséggel, 2019-ben is mindössze 17 ezer szavazat érkezett be külképviseletekről.

Szerző: Szabó Réka Zsuzsanna

Fotó: MTI

Martonyi 80

Külügyminiszterként a haza szolgálatában

Martonyi Jánosnak, Magyarország korábbi külügyminiszterének 80. születésnapja alkalmából tartott konferenciát a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen (NKE) április 4-én. Az NKE Eötvös József Kutatóközpont (EJKK) John Lukacs Intézete (JLI) által szervezett, a Habsburg Ottó Alapítvány és a Magyar Polgári Együttműködés Egyesület társszervezésében megtartott eseményen bemutatták az ünnepelt La Continuité de L'Histoire (A történelem folytonossága) című, francia nyelven, a Ludovika Egyetemi Kiadó által megjelentetett könyvét is. »

Martonyi János (b) Benita Ferrero-Waldnerrel (k), az Osztrák Köztársaság korábbi európai és nemzetközi ügyekért felelős szövetségi miniszterével és Hubert Védrine-nel (j), Franciaország korábbi külügyminiszterével

Martonyi János 45 éves volt, amikor Közép-Európa felszabadult a szovjet elnyomás alól, 60 éves, amikor Magyarország az Európai Unió tagja lett, és 70 éves koráig egy külső mandátummal képviselte a hazánk számára fontos értékeket – fogalmazott köszöntőjében Pröhle Gergely, a JLI programigazgatója, aki szerint az ünnepelt mostani belső elhivatottsága az ország számára elengedhetetlenül fontos.

„Annak tanúbizonysága a most francia nyelven megjelent könyv, hogy saját értékrendjét, politikai és történelmi látásmódját képviselve képes belső mandátumát mindenkivel megosztani” – jelentette ki. Hangsúlyozta: az új kötet – amellyel a Habsburg Ottó Alapítvány tiszteleg Martonyi életműve előtt

Pröhle Gergely, a John Lukacs Intézet programigazgatója köszönti az esemény résztvevőit

– és a volt külügyminiszter korábbi tanulmányai segítenek megérteni azt, hogy milyen keretrendszerben gondolkodunk Közép-Európában. Hozzátette: a mű címlapján látható római Capitolium szimbolizálja egyebek mellett az európai integrációt és a keresztény Magyarországot. A 80. születésnap mindig alkalom a visszatekintésre is, és Martonyi János rendkívül gazdag életútja saját közelmúltunk értékelését is jelenti – mondta

Gulyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter.

Abban, hogy a magyar polgári jobboldal kormányt alakíthatott, komoly szerepe volt Martonyi Jánosnak, aki nemcsak külügyminiszterként volt meghatározó személy, de a belpolitika alakulását is jelentősen befolyásolta – fogalmazott Gulyás Gergely.

Martonyi János és Mádl Ferenc volt az, aki a Magyar Polgári Együttműködés Egyesülettel és az 1994–95-ben létrejött szervezetekkel együtt azt képviselte, hogy a posztkommunista alternatíva mellett kell egy hiteles polgári alternatíva is – idézte fel. Kitért arra, hogy az ünnepelt nemcsak a nemzetközi magánjog professzora, hanem a közjognak is kiváló ismerője, ami azért fontos, mert véleménye szerint napjainkban a legnagyobb problémát a jog tiszteletének a hiánya okozza, és ettől szenved Európa a legjobban.

Gulyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter mond beszédet az ünnepségen

Akkor tud valaki európaiként gondolkodni, ha közben egy nemzethez tartozóként is vélekedik – foglalta össze Martonyi egyik legfontosabb gondolatát a miniszter.

„Martonyi János tudására, tapasztalataira, gondolataira ezt követően is nagy szükség lesz, politikai életútjának esszenciája gazdagít mindannyiunkat” – zárta beszédét Gulyás Gergely.

Martonyi János kiválóan beszél franciául, ami sokat segített a kommunikációban – idézte fel találkozóikat Hubert Védrine korábbi francia külügyminiszter, aki úgy látja, Milan Kundera mellett magyar kollégája segítette őt a leginkább abban, hogy megértse a „közép-európai gondolkodást” gondolkodást, amelynek fontos része a nemzeti identitás. Méltatta a most megjelent könyvet is, amely szerinte fontos európai uniós kérdésekkel foglalkozik.

„E munka világosan megmutatja, hogy Martonyi diplomáciai munkásságát mélyen

átélt és sokszorosan átgondolt intellektuális szenvedély vezette” – emelte ki a könyvről Hatos Pál, az NKE EJKK Közép-Európa Kutatóintézetének vezetője.

Az esemény második részében Fejérdy Gergely, a Habsburg Ottó Alapítvány tudományos igazgatóhelyettesének bevezetője után Benita Ferrero-Waldner, az Osztrák Köztársaság korábbi európai és nemzetközi ügyekért felelős szövetségi minisztere az új kötet egyik fontos gondolatának az identitás kérdését nevezte. Németh Zsolt, az Országgyűlés Külügyi Bizottságának elnöke Martonyi – aki Antall József egyik fontos munkatársa is volt – külügyminiszteri tevékenységéből egyebek mellett a 2011-es első sikeres magyar uniós elnökséget emelte ki. Trócsányi László, a Károli Gáspár Református Egyetem rektora úgy fogalmazott: Martonyi egy igazi európeer személyiség, akivel a szegedi egyetemen találkozott először, majd

nagykövetként kétszer is dolgozott a korábbi külügyminiszterrel. Claire Legras, Franciaország budapesti nagykövete az alkotmányos identitás fontos képviselőjének nevezte Martonyi Jánost. Az előadások után Györi Enikő európai parlamenti képviselő, a Magyar Polgári Együttműködés Egyesület elnöke mondott pohárköszöntőt, amelyben felidézte, hogy Martonyi mindig szeretett a másokkal való beszélgetéseiből inspirálódni, azok számára pedig, akik vele dolgoztak, az ő gondolatai mércévé váltak. Úgy fogalmazott: Martonyi számára egyetlen zsinórmérték van: a haza.

A rendezvény végén az ünnepelt mondott köszönetet a konferencia megszervezéséért, majd megerősítette: a legfontosabb elv a nemzeti közösséghez való tartozás, ami megfér az európai gondolkodással.

Szerző: Szabó Réka Zsuzsanna

Fotó: Szilágyi Dénes

A Ludovika Egyetemi Kiadó és a Habsburg Ottó Alapítvány új kötete Martonyi János életműve előtt tiszteleg

Kovács Zoltán, a 2024-es magyar uniós elnökség operatív feladatainak előkészítéséért és lebonyolításáért felelős kormánybiztos

”

2024-ben, hazánk európai uniós csatlakozása 20. évfordulójának évében ismét Magyarország tölti be az Európai Unió Tanácsának soros elnökségét. A júliusban startoló magyar EU-elnökség részleteiről nyilatkozott a Bonum Publicumnak Kovács Zoltán, az elnökség operatív feladatainak előkészítéséért és lebonyolításáért felelős kormánybiztos. Feladata lesz, hogy gondoskodjon az esemény szervezési, logisztikai teendőinek ellátásáról, ideértve a Magyarországon rendezendő magas szintű találkozókát és informális rendezvényeket is. Emellett neki kell felügyelnie az uniós elnökség költségvetési tervezését, biztosítania az elnökség költségvetési, gazdálkodási feladatainak végrehajtását, gondoskodnia kell a társadalmi partnerek uniós elnökségi tevékenységekre történő bevonásáról, valamint a feladatokkal kapcsolatos tárcaközi koordinációról.

Eseménydús fél év vár ránk

Kovács Zoltán

• Javában zajlik az EU-elnökségre való felkészülés. Hol tartanak az előkészületek?

A magyar EU-elnökség féléves időszaka alatt Magyarország lesz az Európai Unió „központja”. Július 1-jétől kiemelt szerepünk lesz az Európai Unió politikai irányításában, a nemzetközi szervezetekkel, illetve harmadik országokkal való egyeztetések, tárgyalások során, továbbá az Európai Unió Tanácsa működtetésében és képviselésében. Hatással leszünk a Tanács munkájára, menetrendjére, tehát arra, hogy milyen kérdések kerüljenek napirendre. Intenzív időszak elé néz a magyar közigazgatás, amiből kiveszi a részét a felsőoktatás, a privát szféra, valamint a társadalmi és a kutatószervezetek is. Az elkövetkezendő fél évben nem csupán Budapest, de egész Európa reflektorfényei a Várkert Bazárra szegeződnek, ugyanis a legtöbb magas szintű rendezvény itt lesz megtartva.

A közigazgatás felkészítése lassan a végéhez ér. Az elnökség munkájában részt vevő tisztviselők elméleti és gyakorlati tudással is gazdagodhattak különböző képzéseken, amelyek lebonyolításához a Nemzeti Közszerződési Egység is

hozzájárult. Ugyanakkor nemcsak itthon, hanem Brüsszelben is zajlanak az előkészületek. Magyarország brüsszeli Állandó Képviselétén kibővült és jól képzett csapat segíti majd az elnökség lebonyolítását. A hazánkba érkező delegációkat „liaison officer” segítik itt-tartózkodásuk során. Ennek a 100–120 fős, főleg egyetemistákból álló csoportnak a kiválasztása és felkészítése jelenleg is folyamatban van. Utóbbiak részben a Nemzeti Közszerződési Egység diákjai közül kerültek ki.

• Magyarország nem először lesz elnök, legutóbb 2011-ben töltötte be ezt a posztot. Mi változott azóta? Hogyan kell másképpen hozzáállni ehhez a feladathoz?

„Erős Európa” – így szólt 2011-ben a szlogenünk. Ahogy akkor tettük, most is egy gazdaságilag erős, versenyképes Európát támogatunk. Azonban Európa azóta kifordult a tengelyéből, vezető hatalmai lendületüket veszítették, Ukrajnában háború dúl, és belső feszültségek határozzák meg az uniós mindennapjait. Mindeközben Magyarországot egyes európai politikusok politikai okokból támadják, és nyomás alá akarnak helyezni minket. »

PARTNERSÉGBEN A NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEMMEL

A soros elnökséghez kapcsolódó felkészülésben a Nemzeti Közszerzői Egyetem is partner. Ezt a célt szolgálja az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Karon az Európa Tanulmányok, illetve a Nemzetközi Kapcsolatok és Diplomácia Tanszék. Emellett idén február 27-én az egyetemen Kovács Zoltán képzést tartott a magyar elnökség előkészítésén és lebonyolításán dolgozóknak.

Később, az egyetemünk által szervezett II. Kormányzati szakmai napon Kovács Zoltán úgy fogalmazott: „*az NKE hidat képez az elmélet és a gyakorlat között, a hallgatók olyan ismereteket szerezhetnek, amelyekkel helyt tudnak állni a hétköznapi kihíváshalmazában*”. Mint fogalmazott, az elmúlt években bebizonyosodott a közigazgatás minden szintjének ellenálló képessége, jól vizsgázott a stresszteszten a stabilá tett rendszer, hiszen képes volt a koronavírus-járvány, az azt követő gazdasági megpróbáltatások, majd a háború és a szankciós politika által okozott kihívásoknak is megfelelni. „*Ezekhez kellett úgy adaptálódni, hogy a magyar érdekek megfelelő döntések szülessenek*” – emelte ki az államtitkár. Mindebben szerinte fontos szerepe volt az NKE által biztosított utánpótlásnak.

Kifejtette, hogy a közigazgatásban valójában decentralizáció folyik, a kormányhivatalok, járási hivatalok közelebb vitték az állampolgárokhoz az ügyintézészt a szolgáltató állam érdekében. Úgy látja, hogy nemzetközi összevetésben is mértékadó rendszer jött létre, modern közigazgatási struktúra, amely hatékonyabbá tette a magyar államot és a kapcsolattartást az állampolgárokkal. Kovács Zoltán szerint a digitális állampolgárság a 21. század kihívásainak megfelelően újabb minőséget hoz majd létre. „*Nem a gyorsaság az egyetlen szempont, éppen ilyen fontos a megbízhatóság, az adatbiztonság is, és ez komoly kihívást jelent*” – vélekedett az államtitkár, azt prognosztizálva, hogy két év alatt végzik el a munkát. Az utánpótlásnak igazodnia kell ehhez, komoly digitális kompetenciákkal rendelkező szakemberek kelljenek, akik helyt tudnak állni a megváltozott környezetben – tette hozzá Kovács Zoltán.

Ebből kifolyólag egy teljesen más dinamikájú elnökségre kell felkészíteni magunkat.

Mindemellett az elmúlt években páratlan hatáskörbővítés zajlott le, ennek részeként az Európai Parlament működése egyre inkább egy nemzetek fölötti testületre hasonlít, míg az Európai Bizottság is politikai szervként határozza meg önmagát. Emiatt más jellegű Európai Uniót „*veszünk a kezünkbe*” az elnökség során. Habár a célunk nem változott, hiszen egy erős Európát akarunk, de az Európai Unió már nem az, mint 2011-ben volt.

Szeretnénk felhívni a figyelmet arra, hogy Magyarország több területen jó modell lehet Európa számára. Bebizonyítottuk, hogy a demográfiai kihívások kezelhetők a családok támogatásával, szemben az ellenőrizetlen migrációval. 2018 és 2022 között a hazai termékenységi ráta meghaladta az uniós átlagot, és a hatodik legnagyobb volt, ami mutatja a kormány családbarát intézkedéseinek eredményét. A migráció

területén bizonyítottuk, hogy a határok védelme nemcsak lehetséges, de szükséges is. Magyarország 2015 óta mindent megtesz az uniós külső határainak megvédéséért. Ezenkívül fel tudunk mutatni gazdasági eredményeket is. Míg több nyugat-európai ország a blokkosodás felé halad, addig mi Magyarországon befektetőbarát környezet kialakításán dolgozunk a nyugati és a keleti befektetők számára egyaránt. Ezért a demográfia, a migráció és a gazdaság területén elért eredményeinket, illetve jó gyakorlatainkat is fontosnak tartjuk bemutatni az elnökség során.

• **Melyek lesznek azok a témák, amelyeket hazánk előtérbe helyez a mostani elnökségi időszakban?**

A spanyol–belga–magyar elnökségi trió programjában tett vállalások értelmében közös célokat fogalmaztunk meg: az Európai Unió gazdaságának és versenyképességének fejlesztése, a zöldebb és igazságosabb Európa létrehozása, illetve az uniós állampolgárok szabadságának és biztonságának erősítése,

továbbá az érdekek és értékek az uniós külpolitika területén. Ezeket a közösen kijelölt célokat minden tagállam lefordítja a saját maga nyelvére, és ezek mentén, illetve e célok mellett saját prioritásokat határoz meg.

A magyar uniós elnökség középpontjában az európai uniós versenyképesség helyreállítása szerepel. Ugyanis a kontinensünk erejét képező erős gazdaság egy lejtőn halad lefelé. Növekvő adóterhek, csökkenő gazdasági teljesítmény és a lendület hiánya jellemzi. Ahhoz, hogy helyreállítsuk a kontinens gazdaságát,

fenntartható munkaerőpiacra, versenyképes bérekre és a termelékenység növelésére van szükség. Mindehhez pedig elengedhetetlen, hogy a konnektivitáson alapuló gazdaságpolitikánk legyen, ami mellőzi az ideológiai csatározásokat. Erős európai gazdaság azonban csak akkor jöhet létre, ha demográfiai kihívásainkat kezeljük és határainkat megvédjük, ezért ezek a területek is prioritást élveznek majd az elnökségünk során.

Szintén fontosnak tartjuk a nyugat-balkáni integráció felgyorsítását, mivel

ezeket a tagállamokat az Európai Unió válasz nélkül hagyta. Évek óta húzódik a nyugat-balkáni országok, így Bosznia–Hercegovina, Szerbia, illetve Moldova csatlakozási folyamata. Ennek oka, hogy az EU kettős mércét alkalmaz bizonyos tagjelölt országokkal szemben. Míg a nyilvánosság előtt egyes uniós vezetők a bővítést hangoztatják, nem hajlandóak döntést hozni az ügyben. Ezért a magyar elnökség során lépéseket fogunk szorgalmazni a nyugat-balkáni országok csatlakozásának gyorsítása

érdekeiben. Ezen országok lendületet és frissességet hordoznak magukban, ami most nagyon szükséges volna az európai közösségnek.

• **Mire számít, milyen politikai és szakpolitikai kihívásokkal kell számolni?**

A magyar EU-elnökség fontos feladata lesz, hogy biztosítsa az uniós intézményi átmenetet. Hazánk egy kiegyezett geopolitikai környezetben hivatott átvenni az elnökséget. Idén Európaszerte és az Egyesült Államokban is sorsdöntő választásokat tartanak. Erre az időszakra esik az Európai Unió intézményi átmenete is, amely során az uniós intézmények vezetőit megválasztják. Az uniós tagállamokban június 6–9. között tartják az európai parlamenti választásokat, majd az elnökségünk idején lejár az Európai Bizottság, valamint az Európai Tanács elnökének mandátuma.

A szakpolitikai kérdések megvitatása nagyban függ az intézményi ciklusváltás befejezésétől, ami akár 2025 elejéig is elhúzódhat. Mindazonáltal biztosítani kell a Tanács munkájának folytonosságát, így meghatározó szerepük lesz azoknak az ügyeknek, amelyeket a belga elnökség során nem sikerül lezárni. Minél közelebb érünk a most zajló belga elnökség végéhez, annál jobban kivethető lesz, mely ügyek fogják meghatározni a magyar elnökség szakpolitikai naptárát.

Az biztosra vehető, hogy az elnökségünk során kell végrehajtani a kohéziós programok félidei felülvizsgálatát. Ezért hatásunk lehet a kohéziós politika 2025-ös átalakítására és a hétéves pénzügyi keret tárgyalásainak megkezdésére is. Továbbá az elnökségünkre hárul az a feladat is, hogy november–december környékén segítse a jövő évi uniós költségvetés elfogadását.

Egy dologban tehát biztosak lehetünk: eseménydús fél év vár ránk.

Szerző: Harangozó Éva

Fotó: Miniszterelnöki Kabinetiroda

COLLEGE OF VISEGRAD+

Előtérben a közép-európaiság

„A közép-európaiságról való közös gondolkodás, a nemzetek közötti együttműködés most hangsúlyosabb, mint valaha” – fogalmazott Deli Gergely, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) rektora a College of Visegrad+ Weekend University többnapos esemény nyitórendezvényén. A konferencián elhangzott, hogy a visegrádi együttműködés napjainkban épp olyan fontos, mint 700, 33 vagy 20 évvel ezelőtt, hiszen – mint az uniós tagállamok regionális együttműködése – hozzájárulhat a közös érdekérvényesítő képességhez. Az elmúlt időszak ugyanakkor a visegrádi együttműködés számára sem volt könnyű, így most még fontosabb a jövőbe tekinteni. A College of Visegrad+ Weekend University program célja, hogy közelebb hozza egymáshoz a négy ország fiataljait, ezzel is elősegítve a konstruktív párbeszédet.

„A V4-együttműködés jelentősége vitathatatlan” – emelte ki megnyitóbeszédében Deli Gergely. Hangsúlyozta, hogy az NKE az elmúlt években számos konferenciát rendezett a témában. Elmondta, hogy 15 visegrádi országbeli felsőoktatási intézménnyel ápol az NKE együttműködési megállapodáson alapuló nemzetközi partneri viszonyt, valamint az egyetem együttműködő intézménye a Think Visegrad-nak, a V4-országok tudásközpont-hálózatának, amely a stratégiai jelentőségű regionális kérdések megvitatására biztosít teret és lehetőséget. Pröhle Gergely, az NKE John Lukacs Intézetének programigazgatója és a Habsburg Ottó Alapítvány igazgatója az esemény házigazdájaként beszédében felelevenítette, hogy a visegrádi országok összefogása a kommunizmusban még álmodásnak számított, ugyanakkor a rendszerváltozások után már egy erős hálózattá alakult, aminek az egyik formája a V4 volt. Ugrósdly Márton, a Miniszterelnök Politikai Igazgatói Irodáját vezető helyettes államtitkár arra hívta fel a figyelmet, hogy a közép-európaiság ideológia és filozófiai kontextus is. Kiemelte, hogy mivel a négy országot összefogó régió Nyugat és Kelet között fekszik, ez a földrajzi helyzet nagyon meghatározta politikai viszonyulását is. Mint

mondta, a V4-ek közös identitásához az is hozzátartozik, hogy az évszázadok alatt a függetlenségért vívott harc alakította leginkább a történelmüket. Hozzátette, hogy jelenleg az ukrajnai háború kihívást jelent az együttműködésnek. Petr Mareš, a Nemzetközi Visegrádi Alap ügyvezető igazgatója az emlékezés fontosságára hívta fel a figyelmet. Noha szerinte az együttműködés perspektívája nem olyan fényes jelenleg, hiába lehet olyan hangokat hallani Csehországban vagy Lengyelországban, hogy a visegrádi együttműködés halott, úgy véli, nincs okunk aggodalomra. Emlékeztetett, hogy 1989-ben változás történt, Európa-szerte megnyíltak a lehetőségek az együttműködésre, és a V4-országok is megértették, hogy közel állunk egymáshoz, és sokkal jobb lesz akkor, ha együttműködünk. A beszédek utáni első kerekasztal-beszélgetésen a résztvevők a visegrádi együttműködés témáját járták körül a 20. és a 21. század fordulóján. Ladislav Cabada, a prágai Metropolitan Egyetem rektorhelyettese arról nyilatkozott, hogy a V4-együttműködés szerintem hogyan hat a fiatal generációkra. Mint mondta, az oktatók és a tanítványok, a közöttük lévő kapcsolat komoly szerepet játszik a cseh kultúrában és

politikában, valamint elkötelezettek a közép-európai együttműködés mellett. Dominik Šoltys, a szlovák Pavol Jozef Šafárik Egyetem Jogi Karának képviselője arra hívta fel a figyelmet, hogy az „egység a sokféleségben” mottóját ebben az esetben is szem előtt kell tartani. Úgy látja, hogy ünnepelni kell a közös örökséget, amely optimista gondolatokat eredményez és hidat épít a jövő felé. Piotr Szwedo, a lengyel OKSPO Center for Foreign Law Schools vezetője hangsúlyozta, több egyetemi, intézményi együttműködés kellene még, hogy 20-30 évre előre tudjunk gondolkodni. Bába Iván, a Külügyminisztérium korábbi közigazgatási államtitkára személyes tapasztalatairól beszélt – korábbi varsói nagykövetként – a rendszerváltás előtti időkből, amikor Közép-Európa még csak egy álmom volt. Kiemelte, hogy a négy országnak közös sorsa, gyökere és identitása van.

A nagyköveti kerekasztal – amelynek moderátora Nagy Dénes András, a College of Visegrad+ program koordinátora volt – a V4 jövőjéről szólt. Eva Dvořáková, a Cseh Köztársaság magyarországi nagykövete szerint ugyan a történelem során a környező országoknak nem volt könnyű az együttműködés, de Václav Havel és Antall József öröksége példaértékű. Hangsúlyozta, hogy a csereprogramok, a határon átnyúló együttműködések, az oktatók támogatása elsődleges fontosságú kell hogy legyen, ami a régió belső kohéziójának alapjait is erősíti. Gabriel Szőke, a Szlovák Köztársaság Külügyi és Európai Ügyek Minisztériumának V4-es osztályvezetője kiemelte, hogy hatalmas eredmények születtek a közös összefogásból az elmúlt 33 évben, a különböző hátterek ellenére. Sebastian Kęciek, Lengyelország magyarországi nagykövete hangsúlyozta: nagy szükség van arra, hogy a négy ország együtt maradjon és együttesen

lépjen fel különböző területeken, valamint hogy közösen építsék tovább a közép-európai régiót. Légrádi Zsófia nemzeti V4-koordinátor, a Külgazdasági- és Külügyminisztérium európai kapcsolatok fejlesztéséért felelős helyettes államtitkárának képviselőjében – a közös szakpolitikák kiépítését hangsúlyozta, amelyek kapcsolódnak a szuverenitáshoz és a versenyképességhez. Ilyen a többi között a mezőgazdaság. Záróbeszédében Liliana Śmiech, az NKE nemzetközi főigazgatója kiemelte, a College of Visegrad+ Weekend University nyitórendezvénye tanulság arra nézve, hogy milyen fontos az együttműködés, és hogy a kapcsolatainkat folyamatosan építeni kell a régió belül. Hozzátette: elkerülhetetlen, hogy a következő generációkat is felruházzuk ezzel a felelősséggel. „Ez lesz a College of Visegrad+ küldetése” – zárta gondolatait Liliana Śmiech.

Szerző: Harangozó Éva
Fotó: Szilágyi Dénes

A keleti kapcsolatokat erősíti az NKE

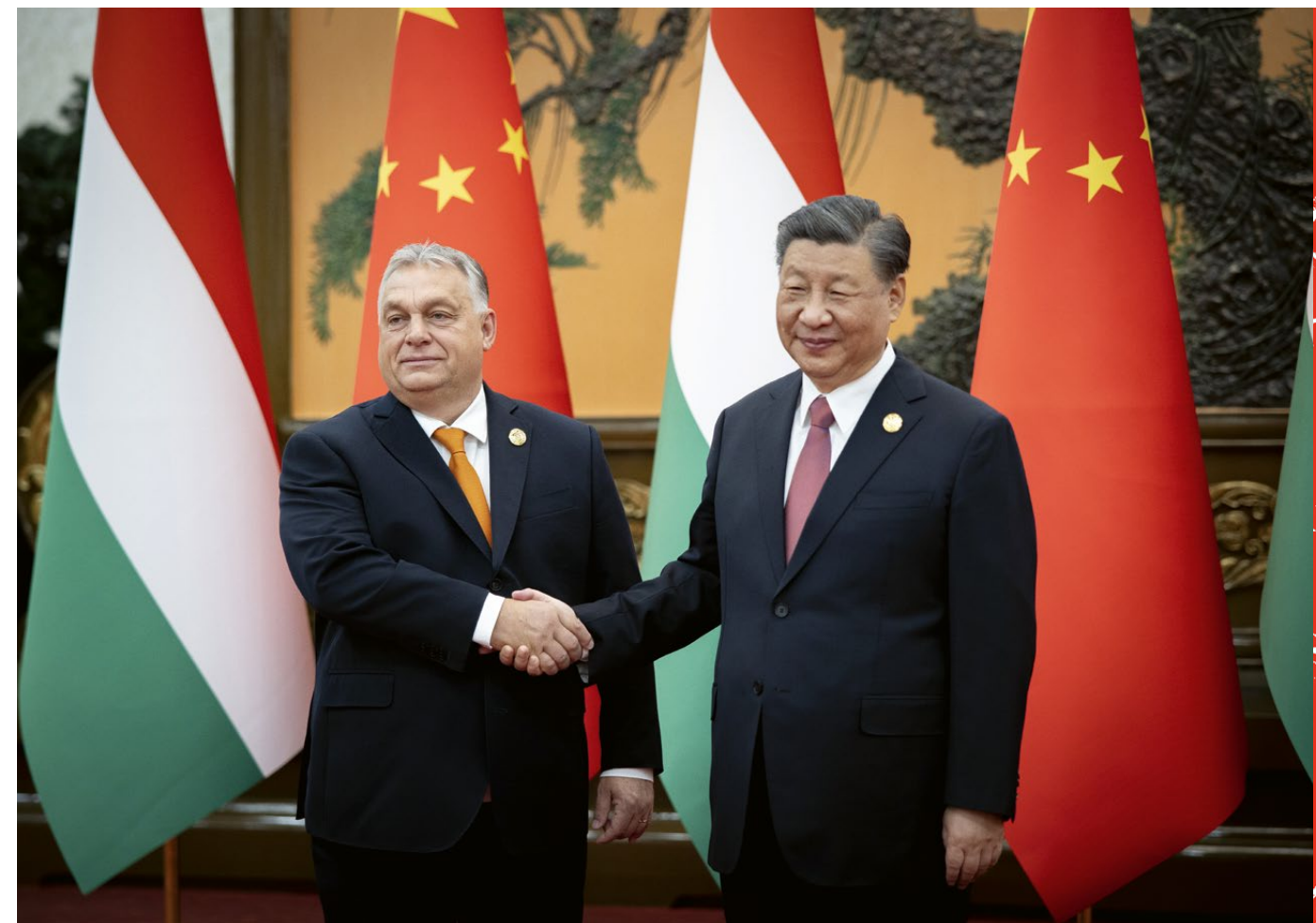
Miért hasznosak Magyarország számára a kínai kapcsolatok, és hogyan járulhat ezekhez hozzá a Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE)? Mit várhatunk Emmanuel Macron és Hszi Csin-ping májusi találkozójától? Kell-e tartania az Egyesült Államoknak Kínától, nekünk pedig egy újabb világháború kitörésétől? Egyebek mellett ezekre a kérdésekre kerestük a választ Eszterhai Viktorral, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Eötvös József Kutatóközpont John Lukacs Intézetének tudományos munkatársával.

„Kína egy olyan civilizáció, amely évezredek óta a nyugati világtól függetlenül tudott fejlődni, ezért fontosak számára a jó kapcsolatok” – emelte ki a lapunknak adott interjújában Eszterhai Viktor. A John Lukacs Intézet tudományos munkatársa – aki 2010 óta foglalkozik a Kínával kapcsolatos kutatásokkal – kifejtette: a tradicionális kínai gondolkodás szerint a kapcsolatok akkor működnek jól, ha egymásnak arcot adunk, amit tiszteletként is fordíthatunk, de valójában a státusz elfogadását, mások megbecsülését jelenti. A magyar–kínai kapcsolatokat

egyedülállóknak nevezte Európában, mert szerinte a magyar kormány mindig figyelt arra, hogy „Kínának arcot adjon”. „Manapság az Európai Unión belül Kínát negatív színben tünteti fel az államok többsége. Azzal érvelnek, hogy az ázsiai ország le akarja rombolni a szabályalapú nemzetközi rendszert, és veszélyezteti a státuszukat” – jelentette ki. A szakértő ennek okát abban látja, hogy Kína technológiai értelemben egyrészt kihívást jelent, másrészt betör olyan befolyási zónákba, amelyek hagyományosan európai vagy nyugati

érdekkörnek számítanak. Példaként említette a Balkánt, ahol Kína térnyerését veszélyként élik meg az európai országok. „Magyarország álláspontja ezzel szemben az, hogy Kína felemelkedése új helyzetet teremt, amely ugyan tartogat veszélyeket, de lehetőségeket is, és a bilaterális kapcsolatokban az utóbbiakat kell hangsúlyozni az együttműködés érdekében” – fogalmazott. Véleménye szerint az akkumulátorgyárak vagy az elektromosautó-gyár építése Szegeden azt üzeni, hogy a Kínával való együttműködés gazdasági előnyökkel jár, ugyanakkor természetes, hogy vannak társadalmi, környezeti hatásai.

„Az európai, kínai és amerikai relációban mindig az előnyök és a kockázatok mérlegelése határozza meg a kapcsolatokat” – szögezte le Eszterhai Viktor. Az orosz–ukrán háború kitörése előtt az európai országok, és hazánk is, a gazdasági előnyökre fektettek nagyobb hangsúlyt, ami a Kínával ápolt kapcsolatok elmélyítését eredményezte – idézte fel. Emlékeztetett arra is, hogy az

amerikai–kínai nagyhatalmi verseny élessé válása és az ukrajnai háború új helyzetet teremtett, amelyben előtérbe került a biztonság. Mivel az öreg kontinens hagyományosan „kiszervezte” a védelempolitikáját Amerikának, így ez az európai államok számára óhatatlanul együtt jár a kínai kapcsolatgyengülésével – fejtette ki. Hozzátette: ez az oka annak, hogy nem lehet objektíven válaszolni arra a kérdésre, melyiket kezeljük prioritásként: a gazdasági vagy a biztonsági érdekeket, habár az ukrajnai konfliktus miatt az európai országok többsége jelenleg a biztonságot helyezi előtérbe. „Emmanuel Macron francia államfő sincs más helyzetben, mint a magyar miniszterelnök, hiszen hiába van Franciaországnak európai léptékben értelmezhető katonai ereje, a védelmét továbbra is

a NATO látja el” – fogalmazott a szakértő Hszi Csin-ping kínai elnök májusi párizsi és budapesti látogatásáról. Hangsúlyozta: teljesen független külpolitikát a franciák sem folytathatnak. „A magyar féllel való tárgyalás során elsősorban a magyar gazdaság kihívásainak megoldása került előtérbe: az energetikai beruházások, vagy akár egy pénzügyi védőháló kiépítése” – fejtegette. Rámutatott arra, hogy az ilyen csúcstalálkozók kapcsán felmerülhetnek olyan politikai témák is, mint esetleg a BRICS-országokhoz (Brazília, Oroszország, India, Kína, Dél-afrikai Köztársaság) való közeledés. Úgy fogalmazott: uniós és NATO-tagállamként túl kockázatos lépés lenne ez a magyar kormány részéről. Ennek okát abban látja, hogy a BRICS-

Orbán Viktor és Hszi Csin-ping elnök találkozója 2023 októberében

tagállamok együttműködésére egy olyan eszközként tekintenek, amely csökkenti az Egyesült Államok dominanciáját, és megreformálja a nemzetközi rendszert. Emlékeztetett ugyanakkor arra, hogy ma már nem az atlantickörű korszakot éljük, mint az 1990-es években, mert az indopacifikus térségben Kelet-Ázsia, az Indiai- és a Csendes-óceán által közrefogott szuperrégió az, ahol a világ nagy eseményei történnek. „A magyar kormány mindezt felismerte, ezért nyitott Kelet felé. Ugyanezt a célt szolgálja a John Lukacs Intézet tavasszal induló, Kínával és a kelet-ázsiai régióval foglalkozó kutatási programja is” – emelte ki. A részletekről elmondta: >>

sok gyorsselemzés létezik, de továbbra is kevés a mély, tudományos igényű kutatás. Felidézte, hogy az NKE számára ez nem egy új terület, hiszen az egyetemen már működik egy Kínatanulmányok Tanszék, emellett a Nemzetközi Kapcsolatok Tanszék Ázsiával foglalkozó kutatóival is együttműködnek a program kialakításában.

„A célunk az, hogy elmélyítsük a magyar–kínai kapcsolatok tudományos igényű kutatását, hogy az egész térség működését jobban megértsük” – erősítette meg. Ennek érdekében azonosítani kell azokat a fontosabb trendeket, amelyekkel tisztában kell lennünk Magyarországon. Ezek ismeretében pontosítani kell a Kínával és a tágabb régióval kapcsolatos magyar érdekeket – fejtette ki. Hozzátette: figyelembe kell vennünk azt is, hogy nem vagyunk légüres térben, ezért tudnunk kell, hogyan gondolkodnak erről a kérdésről az európai tagállamok, valamint katonai szövetségeseink, az Egyesült Államok hogyan látja Kína szerepét, hol ütköznek az érdekek, és hol van lehetőség együttműködésre. Egyebek mellett ez az oka annak, hogy az NKE új Kína-programjának első kutatási

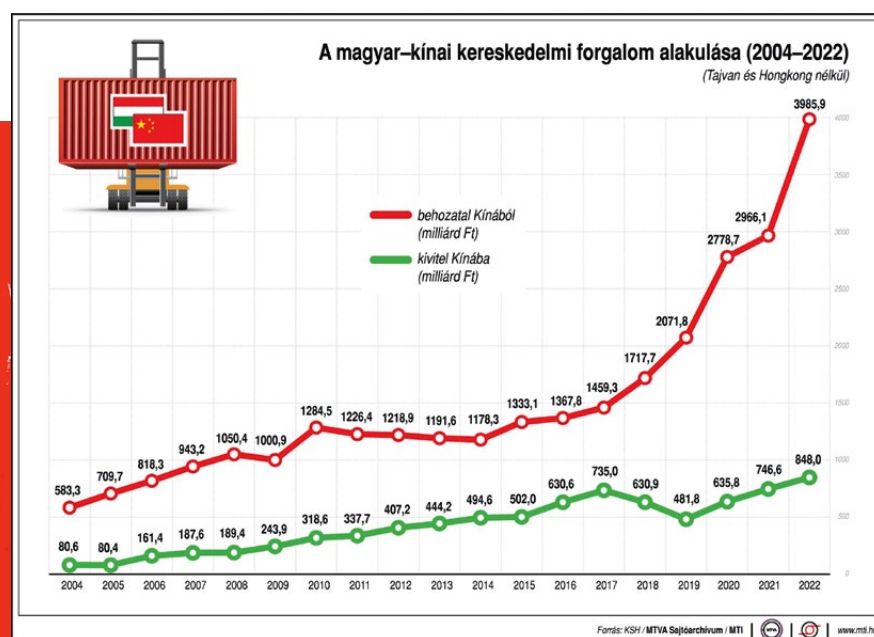

témája azzal foglalkozik, hogyan lehet megérteni a magyar külpolitikát az európai térben, illetve a magyar gazdasági fejlettség hogyan határozza meg hazánk érdekeit – emelte ki. Fontosnak nevezte ugyanakkor, hogy a többféle európai érdeket összefogva, az Unió a közös érdeket képviselje.

Ehhez demokratikus párbeszédre van szükség a tagállamok és az érintett európai intézmények között – jelentette ki.

„A szabályok szétestek, és nem tudjuk, melyek lesznek az újak. Amit biztosan ki tudunk jelenteni, az az, hogy az Egyesült Államok és Kína ezeket formálni fogja, de nagy eséllyel Oroszország is, mert katonai értelemben még mindig szuperhatalom” – fogalmazott Eszterhai Viktor, hangsúlyozva: szeretnénk, ha az Európai Unió is beleszólhatna az új szabályok alakításába, de nagy eséllyel India is ott lesz majd a tárgyalóasztalnál. „Ameddig ez a szabályrendszer nem áll fel, egy átmeneti időszakban fogunk élni, ami azt jelenti, hogy a harmadik világháború esélye itt van velünk az orosz–ukrán háborúban és az amerikai–kínai versengésben is” – jelentette ki. Hozzátette: Magyarországnak ilyen körülmények között kell megtalálnia a helyét a világban, valamint a sikerhez vezető utat.

Szerző: Szabó Réka Zsuzsanna
Fotó: Miniszterelnöki sajtóiroda/
Fischer Zoltán, Getty Images

Abszurd jogvita középpontjában Magyarország

Pár héttel ezelőtt az Európai Parlament beperelte az Európai Bizottságot a Magyarországnak utalt 10 milliárd eurós forrás miatt. Hogy mi áll ennek az ügynek a háttérében, arról Gát Ákos Bence, az NKE Európa Stratégia Kutatóintézet kutatója nyilatkozott a Bonum Publicumnak.

„A háttér tisztán politikai természetű: az EP bírósági peren keresztül próbál nyomást gyakorolni az Európai Bizottságra, mert nem ért egyet azzal, hogy forrást folyósítsanak Magyarországnak” – fogalmazott megkeresésünkre Gát Ákos Bence, az NKE Európa Stratégia Kutatóintézet kutatója arról, hogy az Európai Parlament beperelte az Európai Bizottságot

a Magyarországnak utalt 10 milliárd euró összegű forrás odaítélése miatt. Az EP azzal indokolta lépését, hogy az Európai Bizottság tavaly karácsony előtt – szerinte – megalapozatlanul szabadított fel 10,2 milliárd eurót a Magyarországnak járó 21,7 milliárd eurós kohéziós keretből, és így nem járt el felelősen az uniós adófizetők pénzével. Ugyan ezt akkor azért >>

Ursula von der Leyen (b), az Európai Bizottság elnöke és Roberta Metsola, az Európai Parlament elnöke megöleli egymást az Európai Néppárt 2024-es Kongresszusán

tette meg a Bizottság, mert úgy látta, hogy Magyarország addigra teljesítette az igazságszolgáltatási horizontális feljogosító feltételt a decemberben elfogadott törvénymódosítással, és így minden olyan kohéziós forrás felszabadult, amelyet egyéb ügyek nem blokkoltak. Így lett ez 10,2 milliárd euró, aztán később az oktatási jellegű tematikus feljogosító feltételek teljesítése miatt további 2 milliárd euró szabadult fel jórészt a peda-

Ursula von der Leyen,
az Európai Bizottság elnöke

gógusbérek emelésének finanszírozására. Lényegében ezt kifogásolta a baloldali többségű EP és indította el furcsa eljárását.

Gát Ákos Bence szerint az ügyben a Bizottság és az EP meglehetősen képmutatón viselkedik. „A két uniós intézmény jelenleg úgy tesz, mintha egyébként nem egy követ fújnának a Magyarországgal szembeni jogállamisági vizsgálódások kapcsán. Kívülről most úgy tűnhet, mintha jelentős vita lenne közöttük, valójában azonban mindkét intézmény érdekelt hazánk politikai leckéztetésében.”

Ehhez a megállapításhoz kapcsolódik az az ellentmondás is – amelyre a Portfolio is felhívta a figyelmet –, hogy Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnökének pártcsaládja, az Európai Néppárt (EPP) is támogatta,

hogy az EP pert indítson a saját politikusuk által vezetett Bizottsággal szemben: az ellentmondást tompítandó olyan nyilatkozatot adtak ki, amelyben nem magát az EB-elnököt, hanem az egész biztosi testületet tették felelőssé a források feloldása miatt. Petri Sarvamaa EPP-s képviselő indoklásában úgy fogalmazott: „Biztosak akarunk lenni abban, hogy az adófizetők pénzét az Alapszerződéseknek megfelelően kezelték. Ez nem politikai kérdés az EPP számára, ez nem választási kérdés, mi csak jogi tisztánlátást akarunk.”

Gát Ákos Bence felhívta a figyelmet, hogy a felszínen az Európai Bizottság és az Európai Parlament már több mint egy évtizede vállalva munkálkodik azon, hogy a jogállamisági eljárásokon keresztül is elvegye a hatalmat a tagállamoktól. A kutató szerint

a mostani ügy azért is figyelemreméltó, mert jól mutatja, hogyan keverednek össze Brüsszelben a jogi és a politikai eljárások. „Az EP a Bizottságot politikailag szeretné számonkérni, mert szerinte a testület helytelenül mérlegelt, amikor felszabadította a Magyarországnak járó uniós források egy részét. Súlyos politikai nézeteltérés esetén az EP bizalmatlansági indítványt kezdeményezhetne, megbuktathatná a Bizottságot. Ezt a politikai eszközt azonban nem akarja most bevetni, helyette pótcselekvésként bírói úton, az igazságszolgáltatás eszközeit felhasználva akar politikai nyomást helyezni a Bizottságra” – hangsúlyozta Gát Ákos Bence.

Egyébként a perrel való fenyegetés az EP részéről nem egyedülálló eset az Európai Unió történetében. Gát Ákos Bence emlékeztetett, hogy az

EP 2021. október 29-én egyszer már beperelte a Bizottságot, és akkor is a kondicionalitási rendelet állt a középpontban. Az EP-képviselők akkor azt kifogásolták, hogy a Bizottság nem vetette be Magyarországgal szemben az uniós források felfüggesztését lehetővé tevő rendeletet, holott az a képviselők szerint már régóta időszzerű lett volna. Mivel a Bizottság a 2022. áprilisi országgyűlési választások után elindította a kondicionalitási mechanizmust hazánkkal szemben, az EP végül visszavonta korábbi keresetét. Gát Ákos Bence a mostani eset kapcsán felhívta a figyelmet arra is, hogy kinek milyen szerepe van az adott mechanizmusokban. „Ha megnézzük a jogállamisági kondicionalitási rendeletet, az EP-nek a források odaítélésében nincs döntő szerepe, csak információkat kérhet, de nem vehet részt a mérlegelésben, hivatalosan nem szólhat bele abba, hogy mikor, melyik tagállam ellen indítsanak eljárást, és mi legyen az esetleges szankciók tartalma” – emelte ki a kutató, aki kitért arra is, hogy hiába a mostani csörte a két szerv között, a végső céljuk úgyszólván az, hogy letörjék a tagállamok szuverenitását azért, hogy minden fontos döntést az uniós polároktól távol eső Brüsszelben hozhassanak meg.

A kutató az NKE tudományos portálján, a *Ludovika.hu*-n is kifejtette az ügygel kapcsolatban véleményét, miszerint a tagállamok szuverenitásának csökkentéséhez a jogállamisági mechanizmusok szolgálnak az egyik fő eszközt, rajtuk keresztül az EU egyre szélesebb körű politikai ellenőrzés alá vonja az európai országokat. Úgy látja, hogy a politikai nyomásgyakorlás a jogállamisági mechanizmusok 2.0-ás változatában pénzügyi zsarolással vagy – idézve Katarina Barley EP-alelnököt – „kiéheztetési” taktikával is kiegészült.

Gát Ákos Bence szerint ebben a relációban tehát az EP azzal, hogy általában „nyomás alá helyezi” a Bizottságot, hogy

az még szigorúbban lépjen fel a rebellis tagállamokkal szemben, valójában jó szolgálatot tesz a Bizottságnak. Utóbbtól ugyanis korántsem áll távol a tagállamok „jogállamisági” végzése, az EP-től pedig még biztatást is kap hozzá. Hozzátette: az effajta „kényszerítés” kapóra jöhet a Bizottságnak, ha egy eljárás alá vont tagállammal tárgyal, vagy ha éppen valamilyen okból nem akarja nyíltan vállalni a felelősséget a döntéseiért. Ebben az esetben hasznos számára, hogy hivatkozhat az EP nyomására.

„Ebből is látszik, hogy abszurd jogvitának vagyunk tanúi” – emelte ki Gát Ákos Bence. Szerinte a perindítás időzítése sem véletlen, hiszen az EP mandátumából pár hét van már csak hátra. „Azonkívül, hogy az EP-ben láthatóan már kampányüzemmódba kapcsolnak, lépésüket valószínűleg hosszabb távú taktikai megfontolás is indokolhatja. A jelenlegi parlamenti többség vélhetően ily módon akarja előre bebiztosítani, hogy a magyar források felfüggesztésének ügye tartósan a politikai napirenden maradjon abban az esetben is, ha az EP-választásokat követően a szuverenista oldal megerősödne, és a Bizottságon belüli erőviszonyok is a jelenlegi többség számára hátrányosan alakulnának.”

Mindeközben Magyarországra folyamatosan, hétről hétre érkeznek a feloldott uniós pénzek. Erről Varga Mihály pénzügyminiszter nyilatkozott március közepén. Emlékeztetett: két-évnnyi politikai időhúzás után tavaly december óta folyamatosan érkeznek a korábban blokkolt források Magyarországra: december vége óta már több mint 550 milliárd forintot kaptunk meg ezekből. Varga Mihály kiemelte, magyar részről továbbra is azt szorgalmazzuk, hogy a helyreállítási tervet minél hamarabb hajtsák végre, hiszen ennek eredeti célja éppen a gyors helyreállítás lett volna.

Szerző: Harangozó Éva

Az Európai Parlament ülésterme Strasbourgban

Úton a vízbiztonság felé

A tudományon keresztül tudás és megértés megteremtése felkészít bennünket arra, hogy megoldásokat találjunk napjaink vízügyi kihívásaira. Mivel egyetlen ország sem képes egyedül megvalósítani a vízbiztonságot, szükség van nemzetközi tudományos együttműködésekre, amelyek nemcsak a tudományos ismeretek bővítéséhez, hanem a nemzeti, regionális és globális vízügyi kihívások kezeléséhez is hozzájárulnak. Ezt a célt szolgálja a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Víz tudományi Karán (VTK) létrejött UNESCO Tanszék (UNESCO Chair).

Az UNESCO Tanszék olyan projekt egy felsőoktatási intézményben, amely a szervezettel együttműködve fejleszti a tudást és a gyakorlatot egy olyan területen, amely mind az intézmény, mind az UNESCO számára prioritást élvez. „Alapvető célja, hogy az ilyen tanszékkel rendelkező intézmény nemzetközi kapcsolatokon és hálózatépítésen keresztül egy bizonyos területen a kutatásban élenjáró hely legyen” – fogalmazott lapunknak Szöllősi-Nagy András, a VTK Víz- és Környezetpolitikai Tanszékének professzora, akinek ötlete és munkája nyomán alakult meg idén februárban az UNESCO Tanszék a VTK-n.

Itt vízkutatásra és -gazdálkodásra, a kapcsolódó oktatásra és kapacitásfejlesztésre, valamint a vízkonfliktusok kezelésére irányul a kezdeményezés. A víz nem csak az élet forrása, a víz kérdésköre szinte mindennel összefügg. Napjainkban egyre inkább felértékelődik az édesvízhiány és a vízszennyezés okozta problémák kezelése, ami a jövőben csak fokozódni fog. Jelenleg 750 millió ember nem jut tiszta ivóvízhez, és ez a szám néhány évtizeden belül hárommilliárdra emelkedhet. A borúlátóbb forgatókönyvek még ennél is messzebbre mennek: ezek szerint másfél év múlva

az emberiség több mint a felének nem lesz elegendő ivóvíze, ezért tudatosan, tervezetten kell gazdálkodnunk ezzel az erőforrással. Egyre jelentősebbek a világban a különböző vízkárok, sőt a katasztrófák jelentős része is a vízhez köthető. Ráadásul számos fegyveres konfliktus középpontjában is a víz áll, így a vízdiplomácia jelentősége is egyre inkább nő. Nekünk, vízügyi szakembereknek, szoros együttműködésben több más diszciplína képviselőivel kell választ adnunk a vízbiztonsági kihívásokra lokálisan, regionálisan és globálisan – fejtette ki Szöllősi-Nagy András.

Közös gondolkodás, szakképzett munkaerő

A vízrendszerek változásának gyorsuló üteme új és egyre nagyobb kockázatokat jelent a társadalom számára. Ezzel párhuzamosan a víz iránti kereslet nemcsak a háztartási felhasználás terén fokozódik, hanem más ágazatokban is, főleg a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban, de az energetikában és az iparban is. A vízbiztonság megteremtéséhez szükséges a közös gondolkodás és a szakképzett munkaerő a vízügyi ágazat terén. Ebből is látható, mekkora a szerepe a vízdiplomáciának, amely egyre fontosabb lesz – állítja a professzor. A VTK nemzetközi vízpolitika és vízdiplomácia mesterképzése éppen a nemzetközi vízügyi együttműködési kihívások kezelésére készíti fel a vízügyi szakembereket hazai és nemzetközi kontextusban. Ez az angol nyelvű képzés azért hiánypótló a professzor szerint, mert lefedi a globális és vízgyűjtő szintű nemzetközi együttműködés valamennyi lényeges politikai, intézményi, jogi és diplomáciai aspektusát. A komplex vízpolitikai kihívások, döntések és konfliktusok szakszerű kezelésére teszi képessé a szakembereket. Az egyetem nemzetköziesítési törekvéseivel összhangban a karon létrehozott UNESCO Tanszék minderre csak ráerősít, gyakorlatba ülteti a fent említett diszciplínákat. „Az NKE-nek presztízst jelent ez a tanszék, mivel elősegíti az egyetemek közötti nemzetközi együttműködést és a hálózatépítést, hogy az intézményi kapacitásokat a tudásmegosztáson és az együttműködésen keresztül növelje az oktatás, a kutatás és a gyakorlat révén. Utat nyit a globális felsőoktatási és kutatói közösség számára, hogy az UNESCO-val közösen hozzájáruljanak a fenntartható fejlődési célok eléréséhez” – foglalta össze az UNESCO Tanszék jelentőségét a professzor.

(Víz)háború vagy béke?

Az UNESCO ugyanis hosszú távú megoldásokban gondolkodik, és hisz abban, hogy a háborúk, diktatúrák hatékony ellenszere nem a fegyveres konfliktus és a háború, hanem a kultúra, az oktatás és a tudományos együttműködés útja – ezek segítségével lehet és kell rendezni a vitás kérdéseket.

Ennek az egyik megvalósulása annak elősegítése, hogy az egyetemi oktatáson keresztül egyetemi kutatóhelyek egymással hálózatosan épüljenek ki közös kutatásokat végezve, közös oktatási programokat létrehozva, ezáltal csökkentve a vízháborúk kirobbanásának kockázatát

– hangsúlyozta Szöllősi-Nagy András. Az édesvizek mennyisége, hozzáférhetősége, minősége mindig is központi kérdés volt a nemzetközi politika számára. Számos hidrológiai problémával kell szembenézni világszerte. Elég, ha csak a Kék-Nílusra épített gát miatti vitára gondolunk Etiópia és Egyiptom között. Ahhoz, hogy a vízkonfliktusokra megoldást találjunk, nem elég csak a mérnöki tudomány, meg kell értenünk az adott társadalom és a víz kapcsolatát, azt, hogy milyen kölcsönhatásban van egymással a kettő – emelte ki Szöllősi-Nagy András.

A lehetséges konfliktustól a lehetséges együttműködésig

A víz lehet konfliktus forrása is, de mit kell azért tennünk, hogy ez a konfliktusforrás kooperációs forrássá alakuljon? – a szakember szerint ez a kulcskérdés. A gyors gazdasági fejlődés, a városiasodás, a népesség-

növekedés és a klímaváltozás megnövelik a vízigényt, ami fokozott nyomás alá helyezi a határokkal osztott édesvízkészleteket. Ezt igazolja, hogy a legtöbb vízügyi konfliktus a vízmenyiséggel, a vízmegosztással, illetve a határokon átnyúló vízinfrastruktúra építésével kapcsolatos. A hidrológiai és a politikai határok eltérnek. A világ 263 nemzetközi vízgyűjtőjén él a Föld lakosságának mintegy 40 százaléka. A felvízi és az alvízi országok eltérő helyzetben vannak. A globális biztonságpolitikát tekintve a határokkal osztott vízgyűjtők kockázatot jelentenek. Ha megvizsgáljuk a nemzetközi vízügyi konfliktusokat, rájöhethetünk, hogy azok alapvetően a kooperáció intézményesítésének szintjétől függenek. Példa erre az India és Banglades közötti korábbi vízkonfliktus, amikor az adatszeréhez kapcsolódó kooperáció hiánya miatt egy nap alatt tízezer ember halt meg Bangladesben egy különlegesen szélsőséges árvíz miatt.

Klíma, változás

Számolnunk kell tehát a népességnövekedés és a klímaváltozás várható hatásaival. Ezek napjaink legnagyobb biztonsági kihívásai – folytatja a professzor –, amelyek a jövőben csak fokozódni fognak. Száz év múlva körülbelül tizenkéte milliárdan leszünk a Földön. Ez az a fizikai határ, amelyet ha átlépünk, az további erőforrásszűkülést és élettérkonfliktust fog okozni, valamint kulturális hatásai is lesznek. A klímaváltozás hatására a vízmenyiség rendkívül egyenetlenül oszlik el földrajzi szempontból: míg egyes területeken nagy mennyiségű édesvíz található, addig sok országnak okoz gondot a minimális mennyiségű ivóvíz biztosítása, lásd Afrika és a Közel-Kelet. Már most látható, hogy a klímaváltozás úgy alakítja át az időjárás rendszereket, hogy a csapadék eloszlása nem az egyensúly, hanem a szélsőségek irányába változik, és emiatt például Európa »

déli felében, illetve Ázsia nagy részén tartós vízhiány lesz. Azért, mert a csapadékeloszlás megváltozik. Amennyiben a folyókból vagy állóvizekből történő vízkivétel növekedése olyan mértéket ér el, amely már jelentősen befolyásolja az ökológiai egyensúlyt, veszélyezteti a felszíni vízforrás szempontjából földrajzilag „lejjebb” elhelyezkedő országok vízellátását, a konfliktus kialakulása valószínűsíthető. Ha a nagypolitika szintjén megjelenő vita élelmiszerhiánnyal és jelentős demográfiai növekedéssel párosul olyan régiókban, amelyek történelmi, etnikai, vallási ellentétekkel terheltek, a fegyveres összecsapás szinte biztosra vehető. Ennek ismeretében kiemelten fontos terület a nemzetközi kapcsolatokban a vízügyi kérdések megoldása békés eszközökkel.

SZÖLLŐSI-NAGY ANDRÁS

A Víztudományi Kar egyetemi tanára, az MTA doktora, aki számos külföldi egyetemen volt vendégprofesszor. Korábban az UNESCO Vízügyi Tudományok Osztályának igazgatója és egyben a párizsi székhelyű szervezet kormányközi Nemzetközi Hidrológiai Programjának főtitkára. A hollandiai Delftben székelő UNESCO-IHE Institute for Water Education rektora. Fő kutatási területe a sztochasztikus hidrológiai rendszerek és a rekurzív előrejelző algoritmusok, valamint a fenntartható fejlődés és a klímaváltozás hidrológiai hatásai.

Nemzetközi kapcsolatok

Szöllősi-Nagy András a Delftben székelő UNESCO-IHE Institute for Water Education rektori pozíciója betöltésének idején kollégáival indított egy, a VTK UNESCO Tanszékének szellemiségéhez hasonló kurzust. Mondhatni, megteremtette az elődjét, amely akkor az afrikai vízügyi problémák megoldására koncentrált. Ezt a kezdeményezést kívánta meghonosítani a VTK-n, immár Magyarország földrajzi adottságait figyelembe véve, közép-ázsiai fókusszal. A vízkonfliktusok kezelésével foglalkozó UNESCO Tanszék folyamatosan építi a nemzetközi kapcsolatokat Amerikától kezdve Skandinávián át Japánig a vízügyi problémák megoldására vonatkozó közös projektek indítása érdekében. A professzor véleménye szerint a globális vízprobléma kezelésében fel kell használni a tudományos világ vízkezeléssel,

vízhasznosítással kapcsolatos legfrissebb eredményeit, a legkorszerűbb technológiákat, és kiterjedt intézményhálózatot kell építeni. Magyarországon nincs olyan egyetem, amely azokkal az alapvető képességekkel rendelkezik a hadtudományon, a diplomácián, a rendszeteken át a fenntarthatóság és a vízügy terén, mint az NKE. Mindezek közös halmaza kell ahhoz, hogy a vízzel kapcsolatos konfliktusokat sikerrel lehessen megoldani. A VTK UNESCO Tanszékének multidiszciplináris működési elve ezt a célt szolgálja.

Szerző: Sallai Zsófia

Fotó: Szilágyi Dénes

Integrált vízgazdálkodással a jövő generációiért

Az ágazati vízigények harmonizációjára is szükség van a hazai vízkészlet-gazdálkodással kapcsolatos jövőbeni kihívások kezelése terén – jelentette ki a Bonum Publicumnak Bíró Tibor. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem (NKE) Környezeti Fenntarthatósági Intézetének vezetőjével, a Víztudományi Kar egyetemi tanárával egyebek mellett az árvizek okairól, a folyók megfelelő szabályozásáról, a hazánkban keletkező vízkészletek felhasználásáról és a magyarországi vízgazdálkodási stratégiáról is beszélgettünk. »

„A Nemzeti Vízstratégia vagy más néven Kvassay Jenő Terv fekteti le Magyarország középtávú vízgazdálkodási intézkedési tervét” – emelte ki Bíró Tibor, részletezve: a stratégia része a területi vízgazdálkodás, benne a mezőgazdasági vízgazdálkodás, az ár- és belvízvédelem, valamint a települési vízgazdálkodás, ideértve az ivóvízellátást, a csapadékgazdálkodást és a szennyvízkezelést is. A Víz tudományi Kar szakértője hangsúlyozta: a magyar tervnek igazodnia kell az európai uniós irányelvekhez. Így a magyar árvízi stratégiában is változás következett be, mivel a klímaváltozás és a hullámterek átalakulása miatt a mértékadó árvízszintek olyan mértékben emelkedtek, amit az egyenszilárdságú töltésmagasítási gyakorlat már nem követhet le – fejtette ki. Kitért arra is, hogy a dunai árvizek más jellegűek, mint a tiszaiak, mivel a vízgyűjtők területei és azok jellemzői eltérnek.

„Ha egy folyó felső szakaszán kezdik meg a szabályozást, az az alsó szakaszon fokozott kockázatot jelent, hiszen például a töltés emelésével emelkedik a vízszint is, és ez a megemelkedett víztömeg vonul majd le az alsó szakaszokra” – emlékeztetett, rámutatva: a közös vízgyűjtőn elhelyezkedő országoknak összehangoltan kell végrehajtaniuk a fejlesztéseket egy adott vízfolyás mentén. „Azt is látjuk, hogy a töltéseket nem szabad tovább emelni, mert egyrészt nagyon sokba kerül, másrészt ha magasítanak egy töltést, az állékonysági kockázatot rejt magában, a mentett oldali szivárgó vizek pedig jelentősen növelik a védekezési

költségeket” – hangsúlyozta. Hozzátette: a még magasabb töltés miatt át kellene építeni a hidakat és a szivattyútelepeket, ráadásul a lakosságot is elválnák a víztől. Elmondta, hogy a jelenlegi koncepció értelmében hazánk differenciált árvízi biztonságra törekszik, vagyis először értékeli az előtési valószínűségekből és okozott károkból származó kockázatokot, majd ennek tükrében fejlesztik a szerkezeti elemeket. „Úgy kell felhasználni a fejlesztési forrásokat, hogy a legnagyobb kockázatsökkenést érnék el, vagyis ahol az árvíz nem veszélyeztet emberéletet, nem okoz jelentős gazdasági kárt, ott nem célszerű a kiépítettséget tovább növelni” – erősítette meg. Nagyon fontos, hogy – a múlt hibáiból tanulva – a vízgazdálkodási és a területfejlesztési tervezéseket integráljuk. Beszélt arról is, hogy hazánk az Európai Unió soros elnöksége kapcsán fogalmaz majd meg ajánlásokat – úgynevezett tanácsi következtetéseket – az Európai Bizottságnak az árvízvédelemről. Ennek fő jellemzője a megelőző árvízvédelmi szemlélet erősítése, így például a vízgyűjtők és a nagyvízi medrek rendezésének szorgalmazása, amivel az árvízi mentési kapacitások növelése is kordában tartható – fejtette ki.

A 2013-as dunai árvíz bebizonyította, hogy nemcsak a klímaváltozás miatt emelkedik a vízszint a magyar szakaszon, hanem a hullámterek elégtelen levezetőképessége is közrejátszik a rekordvízállások kialakulásában – idézte fel a szakértő. Ennek okát abban látja, hogy a hullámterek nagy részén

felhagytunk a gazdálkodással, vagyis nincs rajtuk olyan mezőgazdasági és erdészeti tevékenység, amely megakadályozhatná, hogy a hullámtéri vegetáció túlzottan elszaporodjon, köztük számos invazív faj megtelepedjen. Kitért a Duna és a Tisza medersüllyedési folyamataira is, ez jórészt annak következménye, hogy a felvízi országok duzzasztanak és visszatartják a hordalékot, amit a folyók erodálással pótolnak vissza, így egyre kisebb vízállások alakulnak ki, ezért a víz nagyon ritkán lép ki a hullámtérre. Az év nagy részében szárazon álló hullámtereken megjelentek a keménylombú favegetációk, amelyek a vizes élőhelyek megszűnésének legjobb indikátorai – mutatott rá. Hozzátette: árvíz esetén a felszaporodott növényzet úgy viselkedik, mint egy dugó, vagyis megfogja a vizet, a kisebb vízsebesség pedig emelkedő vízszintet eredményez.

„Mindezek megelőzése érdekében kellene a hullámtereket rendszeresen karbantartani, és gondoskodni arról, hogy a levezetőképességük biztosított legyen” – jelentette ki Bíró Tibor. Kifejtette: ma már az ökológus társadalom egy része is azon az állásponton van, hogy a hullámterek puhálombú ligeterdős jellegének visszaállítása jótékony hatással lenne a biodiverzitásra. Elmondta azt is, hogy a holtágak és a holtmedrek vízpótlása is egyre nehezebb a süllyedő medrek miatt, pedig a rendszeres vízborítás az aljnövényzetet is karbantartaná. Beszélt arról is, milyen nagy gondot jelent az árvizek jelentős hordaléktartalmának

köszönhető feliszapolódás, amely a hullámterek keresztmetszetét lassan, de biztosan csökkenti. Hozzátette: ezek olyan ellentmondásos folyamatok, amelyek feloldására a vízügynek komoly társadalmi támogatottságra lenne szüksége. „Fontos lenne, hogy létrejöjjön a széles körű társadalmi konszenzus a nagyvízi medrek kezeléséről, az integrált vízgazdálkodás elvei mentén az érintett és érdekelt ágazatok (ideértve a természetvédelmet is) igényeit kellene differenciáltan érvényesíteni” – fogalmazott. Beszélt arról a németországi módszerrel is, amelynek hazai adaptálásában – a Víz tudományi és Vízbiztonsági Nemzeti Laboratórium részeként – a VTK is részt vesz. A hullámterek ökoszisztéma-szolgáltatásainak indexálási módszertanának kidolgozásával az árvízvédelmi célú hullámtéri beavatkozások sokszempontú objektív értékelésére nyílik lehetőség. Kitért ugyanakkor arra is, hogy noha a töltésezett vízfolyásaink duzzasztása nem élvez támogatást hazánkban, számos problémára (gravitációs vízkivétel, medertározás, hajózás) jelentene gyógyírt. A duzzasztás legnagyobb ellenérve ökológiai indíttatású, holott a kiskörei vízszintemeléssel létrejött Tisza-tó hazánk egyik legértékesebb természetvédelmi területévé vált – jelentette ki.

„Ennek köszönhető, hogy a Körös völgyébe vizet tudunk átvezetni, mivel az ottani vízfolyások vízhozamai öntözési időben rendkívül alacsonyak, ráadásul a helyzet egyre romlik” – erősítette meg. Rámutatott ugyanakkor arra az ellentmondásra is,

hogy míg a Duna völgyében van a felszíni vízkészletünk 75 százaléka, a nagyobb vízigények a Tisza-völgyben jelentkeznek. Ott a vizet a duzzasztott téren kívül, a tartós kisvizeknek köszönhetően csak szivattyúzással lehetne kiemelni, ami hatalmas költséggel jár, és kérdéses az is, mekkora lenne ennek a karbonlábnyoma – fogalmazott.

„Az éghajlatváltozás következtében a tengerek és az óceánok áramlási viszonyai drasztikusan megváltozhatnak, aminek következtében megnő annak a valószínűsége, hogy a 2022-es évhez hasonlóan a hazánk felé érkező ciklonok nem tudnak nedvességet szállítani” – emlékeztetett Bíró Tibor, rámutatva: a csapadék átlagos mennyisége nem változott, csak az időbeli eloszlása és az intenzitása alakult át. Kifejtette: amikor esik, nagyobb mennyiségű csapadék hull kevesebb idő alatt, és ez okoz villám- és települési árvizeket, mivel a víznek nincs ideje beszivárogni a talajba. Elmondta: a 2022-es aszály rávilágított arra, hogy fel kell készülnünk a tartósan vízhiányos időszakokra. Annak nincs realitása, hogy minden területen öntözzünk, ráadásul ebben az erősen vízhiányos évben a meteorológiai és a hidrológiai aszály egyszerre jelentkezett, azaz vízkészleteink sem lettek volna elegendőek a nagyobb igények kielégítésére – hangsúlyozta.

„Be kell látnunk, hogy az egyetlen megoldás a nagy felületű vízpótlásra a területi párolgás fokozása, amivel a helyben képződő csapadékok gyakorisága növelhető” – fogalmazott, kiemelve: ehhez a vízfelületek

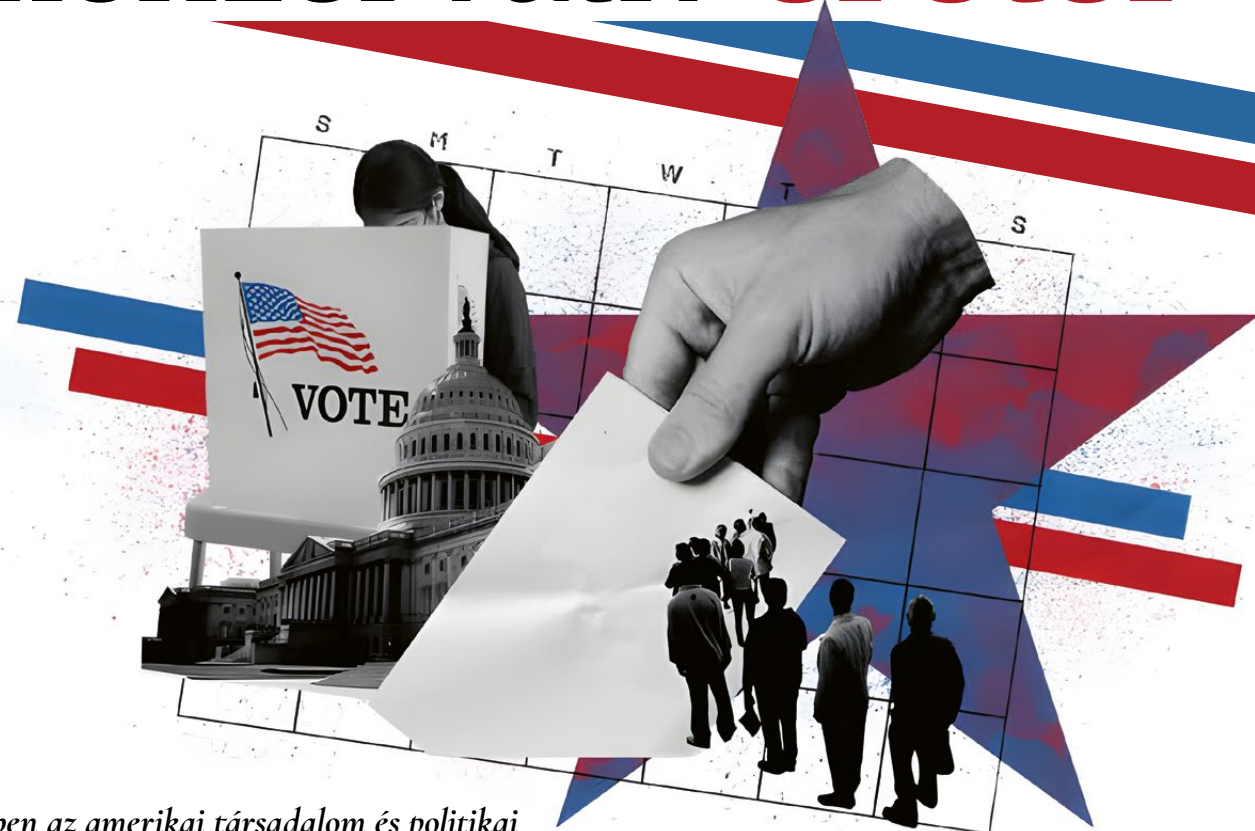
A 2013-as dunai árvíz idején sokan kilátogattak Budapesten az előtött rakpartokra

(vizes élőhelyek, medrek, tározók) jelentős növelésére, a talajvízszintek emelésére és talajaink vízgazdálkodási tulajdonságainak javítására van szükség. Hozzátette: az Európai Unió is a vizes élőhelyek 10 százalékos növelését tűzte ki célul. Figyelmeztetett ugyanakkor arra is, több ivóvizet termelünk ki, mint ami a csapadékból visszapotlódik, ezért nem támogatja az Unió azt, hogy öntözzünk olyan felszín alatti vízből, amely mennyiségi értelemben sérülékenynek tekinthető, de a dinamikus egyensúlyi talajvízszintek emelésével visszanyerhetnénk az öntözési célú vízbázisainkat.

„Világviszonylatban a mezőgazdaság a legnagyobb vízfelhasználó, míg Magyarországon részben az öntözési kultúra történelmi hiánya, valamint a felületi öntözés elenyésző mértéke miatt az ipar a legnagyobb fogyasztó” – emelte ki. Véleménye szerint a mezőgazdaságnak, a természetvédelemnek és a turizmusnak is egyre nagyobb szüksége van a vízre, úgyhogy borítékolható az ágazatok közötti verseny a vízkészletekért. „A megoldás az integrált vízgazdálkodásban keresendő, az ágazati vízigényeket harmonizálni kell, és meg kell tanulnunk évtizedekre előre gondolkodni, a jövő generációinak életfeltételeit javító vízgazdálkodási fejlesztéseket pedig szisztematikusan és ütemesen végre kell hajtani” – összegezte Bíró Tibor.

Szerző: Szabó Réka Zsuzsanna

Megosztott amerikai konzervatív erőter

Miközben az amerikai társadalom és politikai döntéshozók többsége határozottan kiáll Ukrajna politikai, pénzügyi és fegyveres támogatása mellett, az utóbbi mértékéről és feltételeiről érezhető némi megosztottság, különösen az amerikai jobboldalon. A Republikánus Párt két évtizede külpolitikai útkeresésben van, ami a 2024-es elnökválasztáson is érezhető lesz.

Megosztott pártok és eltérő hagyományok

Az Egyesült Államok belpolitikája egy évtizede kiélezett politikai-ideológiai vitáktól hangos. Hasonló mondható el a külpolitikáról is, ami elvileg a pártoskodás vízváltója. Az általános vélekedés szerint a demokraták tájékozottabbak a külvilág ügyeiben, kevésbé hajlamosak fegyvert ragadni, ezért külpolitikájuk is fenntartható,

míg a republikánusok hajlamosak befelé fordulni, a diplomáciai helyett inkább a katonai erőben hisznek, így külpolitikai fellépésük is inkább ellentmondásos. A valóság ennél összetettebb. Mindkét erőter színes koalíciója gyűjtőpártokba szerveződik, így teljesen normális, ha egy párton belül nincs egyetértés valamilyen külpolitikai kérdésben. A probléma forrása, hogy míg elvi síkon

léteznek világos külpolitikai irányok (úgy mint a nemzetközi kapcsolatok elméleti esetében), a gyakorlatban tisztán nem lehet találkozni velük (ahogy minden elemében realista vagy liberális internacionalista külpolitika sem létezik).

Az amerikai külpolitikai irányok átértelmezésére Walter Russell Mead történész tett kísérletet, amikor az évtizedekig jellemző izolacionista-internationalista, majd galamb-héja felosztással szakítva bevezette a történelmi külpolitikai hagyományok archetípusait: a wilsoni és hamiltoni, valamint a jeffersoni és jacksoni tradíció képét. Míg az előbbi páros az internationalista, az utóbbi az izolacionista

vonalhoz esik közelebb, a párokon belül rendre idealista és realista logika alapján. Habár tisztán ezek sem léteznek az amerikai közéletben, az absztrakt koncepciókhoz képest valósághibb emberi portrékhoz társíthatók, elősegítve a megértésüket.

Ukrajna mint lakmuszteszt

Mead átkategorizálását a demokrata és a republikánus politikusok délszláv háborúban tanúsított, a hidegháború éveihez képest következtelen álláspontjai tették szükségessé. Ma hasonló törésnek lehetünk szemtanúi: a „demokrata galambok” és a „republikánus héják” képét Ukrajna támogatásának kérdése árnyalja. Az amerikai politikusok többsége kiáll Kijev mellett, azonban a segítség formája, mértéke és ütemezése már vita tárgyát képezi. Demokrata oldalon a progresszív kaukuszt jelezte (majd vont vissza) aggályait az Ukrajnára fordított amerikai források kapcsán 2022 októberében, republikánus oldalon azonban szélesebb és tartós megosztottság látható. Donald Trump már 2016-ban ellentmondásos nyilatkozatokat tett Ukrajnáról, Kevin McCarthy (akkor potenciális) házelnök a támogatás lehetséges kerékkötőjeként jelent meg a 2022-es félidős választáson, legutóbb pedig Ron DeSantis floridai kormányzó kritizálta Joe Biden elnök Ukrajna-politikáját.

Mindhárom panasz lényege, hogy az Egyesült Államok egyrészt égetőbb kihívások elé néz, másrészt a bideni politika konkrét stratégiai célkitűzések nélkül sodródik Ukrajnában, harmadrészt ezzel fokozza a nagyhatalmak közötti közvetlen háború valószínűségét. Ukrajna lakmuszteszt az amerikai jobboldal számára, ugyanis a pénzügyi és fegyvertámogatás dilemmája valójában egy tágabb koncepcionális kérdéssről szól: ki hogyan látja az amerikai érdekeket és a külvilághoz való viszonyt?

A Republikánus Párt külpolitikai irányvonalai

Az amerikai jobboldal két évtizede keresi külpolitikáját. Az ezredfordulón George W. Bush egy „sajátosan amerikai internacionalizmust” hirdetett, amit azonban felborított a 2001. szeptember 11-i terrortámadásra reagáló neokonzervatív külpolitika: a 2003-as iraki háború évekig megosztotta az amerikai közéletet. Külpolitikai szempontból Barack Obama 2008-as választási győzelme az iraki kivonulásról, 2012-es győzelme (részben) a republikánusok reagálni külpolitikájának alternatívájáról szól. A közhiedelem szerint Donald Trump 2016-ban átvágta a gordiuszi csomót, és csak izolacionizmust hozott a republikánusoknak, ám valójában nagyon is aktív külpolitikát csinált – az más kérdés, hogy ennek tartalma, eszköze és stílusa sokaknak nem tetszett. Ma a republikánusok külpolitikai útkeresése három fő opciót fed le.

A szabályalapú internacionalizmushoz a nemzetközi kapcsolatok elméleti iskoláiból ismert liberális internacionalizmus követői tartoznak, akik a liberális nemzetközi rend elvei mentén és globális léptékben szeretnének aktív amerikai külpolitikát. A potenciális 2024-es elnökjelöltek közül ehhez a vonalhoz tartozik Mike Pence volt al-elnök és Asa Hutchinson volt arkansasi kormányzó. Politikai támogatottságuk elsősorban a Szenátusban érezhető, ahol a „mainstream” republikánusok (köztük Mitch McConnell és Mitt Romney) politikai pozíciója szilárdnak mondható. Intellektuális hátszágukat az amerikai kül- és biztonságpolitikai „establishment”, vagyis a washingtoni think-tank világának képviselői, különösen a wilsoni külpolitikai tradíció hívei adják.

A konzervatív internacionalizmus a liberális nemzetközi rend mögött álló amerikai hegemonia híveire illik, akik csak bizonyos feltételek mellett szorgalmazzák az aktív külpolitikát, amit

szerintük a nemzetközi intézmények segíthetnek, noha ez utóbbiak egyre kevésbé szolgálják eredeti rendeltetésüket, ezért összességében megbízhatatlannak. A potenciális 2024-es elnökjelöltek közül idetartozik Nikki Haley egykori ENSZ-nagykövet és Mike Pompeo volt külügyminiszter. Politikai támogatottságuk elsősorban a Republikánus Párt reagálni, illetve neokonzervatív csoportjától jöhet. Intellektuális hátszágukat a konzervatív értelmiségiek adják, akik részben fellelhetők a washingtoni think-tank világában, alapvetően a hamiltoni hagyomány, illetve az offenzív realista irányzat követői között.

A konzervatív nacionalizmus csak a szűk értelemben vett nemzeti érdek híveit fedi, azokat, akik a liberális nemzetközi rend amerikai alátámasztását sem ideológiai, sem hatalmi megfontolásból nem támogatják. A potenciális 2024-es elnökjelöltek közül Donald Trump számít az irányzat fő képviselőjének, illetve egyelőre kérdés, hogy idesorolható-e Ron DeSantis floridai kormányzó. Politikai támogatottságuk a Republikánus Párt izolacionista ágából ered, amely az elmúlt években látványosan megerősödött, jóllehet továbbra is kisebbségben van. Intellektuális bázisuk jóval szűkebb az előbbi irányzatokéhoz képest (a jacksoni hagyomány követői kevesebbet foglalkoznak a külügyekkel), ugyanakkor a nemzetközi kapcsolatok realista iskolájának neves képviselői is akarva-akaratlanul a konzervatív nacionalista csoport nézeteit támasztják alá. Ahogy közeledünk a 2024-es elnökválasztáshoz, a fenti három opció egyre markánsabban megmutatkozik. Az előválasztások tekintetében nem minősülnek mérvadónak, azonban kimenetelük függvényében érdemes nyomon követni, hogy a republikánus jelölt és különösen külpolitikai csapata melyik irányt választja majd.

Szerző: Csizmazia Gábor kutató, NKE EJKK John Lukacs Intézet

Fotó: CNN

Védelemből elégtelen

Öt globális techcég vezérigazgatóját idézte be az Amerikai Egyesült Államok Szenátusának Igazságügyi Bizottsága egy kongresszusi meghallgatásra 2024 januárjában. Az X (korábban Twitter), a TikTok, a Snapchat, a Meta és a Discord csúcsvezetőinek arról kellett számot adniuk, hogy miért nem sikerül visszazorítaniuk a gyermekek szexuális kizsákmányolását a platformjaikon.

Nincsenek könnyű helyzetben az online platformot üzemeltető szolgáltatók, hiába ugyanis a mesterségesintelligencia-alapú moderálás, a gyermekek védelmét előíró jogszabályi rendelkezések és a társadalmi felelősségvállalás keretében tett kötelezettségvállalások (mint a Tech Coalition, a WeProtect vagy a Take It Down), mégsem sikerül visszazorítani az olyan ártalmas magatartásokat, mint a gyermekek szexuális bántalmazása vagy a *cyberbullying*.

Növekvő frusztráció

Úgy tűnik, a létező jogszabályi rendelkezések nem tudnak hatékony keretet teremteni arra, hogy a gyakorlatban is megvalósuljon azoknak a gyermekeknek és kiskorúaknak a védelme, akik ezeket az online platformokat használják. A platformok beszámolóiból az derül ki, hogy a jogszabályi kötelezettségeiknek eleget tesznek. Mark Zuckerberg, a Facebookot és az Instagramot is működtető Meta vezérigazgatója arról számolt be, hogy a cég több mint 30 olyan megoldást alkalmaz, amely védi a fiatalokat és támogatja a szülőket a gyermekek online felügyeletében. A 18 éven aluli felhasználók profilja például alapértelmezetten privátra van állítva, és nem kaphatnak közvetlen üzenetet olyan személytől, aki nem az ismerősük, akít nem követnek, vagy akivel nem léptek korábban kapcsolatba. A 19 év felettiek nem küldhetnek üzeneteket olyan kiskorúaknak, akik nem az ismerőseik.

Az összes platform kapcsolatban áll a rendvédelmi szervekkel, kérésükre adatszolgáltatást teljesít, a platformok pedig jelzik a moderátorok által gyermekek szexuális kizsákmányolását ábrázoló felvételnek minősített tartalmakat az Eltűnt és Kizsákmányolt Gyermekek Nemzeti Központja (NCMEC) felé. Az X 2023-ban 12,4 millió felhasználói fiókot

függesztett fel a gyermekek szexuális kizsákmányolására vonatkozó szabályok megsértése miatt, az NCMEC felé pedig 85 ezer jelzést küldtek. Mindegyik cég alkalmaz mesterségesintelligencia-alapú tartalomszűrést, amely gyakorlatilag a feltöltés után azonnal, *hash matching* technológia alkalmazásával képes kiszűrni a gyermekpornográf tartalmakat.

Mi csúszott félre?

A tartalmak száma messze meghaladja az emberi moderátorok kapacitását. Habár a kongresszusi meghallgatás során kiderült, hogy a Meta és a TikTok nagyjából negyvenezer fős moderátorcsapattal dolgozik, más szolgáltatóknál ez nincs így. Miután Elon Musk felvásárolta, az X drasztikusan csökkentette a moderátorainak a számát, jelenleg nagyjából 2300 moderátort foglalkoztat a cég. Ennyi ember pedig nem tudja kezelni a tartalomdömpinget, ahogyan ezt nyilvánvalóvá tették a Taylor Swift énekesnőről terjedő deepfake pornográf felvétel eltávolítására tett teljesen hiábavaló kísérletek is. A kisebb platformoknál, mint a Snapchat vagy a Discord, ennél jóval kisebb, mindössze néhány száz fős moderátorcsapat működik.

A tartalmak száma pedig egyre növekszik, a mesterséges intelligenciának köszönhetően már néhány fényképből és videófelvételtől elő lehet állítani olyan deepfake pornográf anyagot, amely gyermeket ábrázol. Noha ebben az esetben valós gyermek sérelmére nem követnek el szexuális bűncselekményt, a virtuális gyermekpornográfia ugyanolyan szigorú elbírálás alá esik, mint a „hagyományos”.

A gyermekpornográf tartalmak elsődleges forrása – köszönhetően az óriásplatformok eleve szigorú moderálási gyakorlatának – már nem a Facebook vagy az Instagram, hanem az olyan kisebb videómegosztók vagy tárhelyszolgáltatók, ahol jóval kisebb

a tartalmak feletti kontroll. Ha egy óriásplatform el is távolítja az ilyen tartalmakra mutató hivatkozásokat, azzal is csak időlegesen kezeli a problémát, de nem szünteti meg azt. Mivel a tartalmakat nem a forrásnál távolítják el, azok könnyen és gyorsan újra- és továbboszthatók, botok segítségével gyorsabban, mint ahogy a moderátorcsapatok dolgozni képesek. Ezekre a kisebb platformokra jóval kisebb szabályozói figyelem irányul, az európai DSA lépcsőzetesen építkező szabályozási rendszerében kevésbé szigorú kötelezettségeknek kell megfelelniük, mint az óriásplatformoknak. Sőt, a kongresszusi meghallgatásra éppen az olyan, a fiatalok körében nagyon népszerű platformokat nem idézték be, mint a Roblox, amely egy jelentés szerint a gyermekek kizsákmányolásának melegágya, vagy a népszerű videójáték-streaming platform, a Twitch, amelyet előszeretettel használnak szexuális bűncselekmények elkövetésére. Ugyan a DSA végrehajtásáról még nem állnak rendelkezésre gyakorlati tapasztalatok, hiszen az EU tagállamainak a digitális szolgáltatási koordinátorokat idén év elején kellett kijelölniük, az várható, hogy – különösen a kisebb tagállamokban – a *niche* platformok gyakorlatának követésére kevesebb erőforrás jut.

A harmadik és talán a legnagyobb problémát az jelenti, hogy napjainkban még nem sikerült kielégítő megoldást találni az internetes életkor alapú azonosításra. Noha voltak már kezdeményezések – ezekről Bojnár Katinka blogbejegyzése részletesen szól –, technológiai vagy adatvédelmi problémák miatt eddig egyikből sem lett realitás. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy bárki regisztrálhat akár valótlan adatokkal, magát kiskorúnak kiadva a közösségimédia-oldalakra, így kapcsolatba léphet gyermekekkel is. Nem segíti a helyzetet az sem, hogy a gyermekek médiatudatosságának szintje »

Egyre nagyobb mértéket ölt a gyermekek kizsákmányolása az online platformokon

sok esetben alacsony. Nemeszser ugyanis ők maguk keresik az interakciót az interneten idegenekkel, osztanak meg magukról nyilvánosan fényképeket és videófelveteleket, vagy navigálnak olyan oldalakra, amelyek számukra nem valók. Sőt, szomorú statisztika, hogy cyberbullying esetében a zaklatók szintén jellemzően az áldozat koreszportjából kerülnek ki.

Van fény az alagút végén?

A felvázolt problémák szerteágazók és több oldalról sürgetnek beavatkozást. Pozitív lépésnek tekinthető az Európai Unió mesterséges intelligenciával kapcsolatos rendelete, amely az MI által előállított deepfake felvételek esetében a felismerést segítő átláthatósági követelményként bevezeti az ily módon

előállított tartalmak megjelölésének (akár vízjellel, akár metataggal, akár más technikai megoldással) kötelezettségét. Szintén előremutató a DSA digitális szolgáltatási koordinátori rendszerének megteremtése, ennek segítségével határokon átnyúló módon, gyorsan jelezhető a tartalmakkal kapcsolatos problémák. Megoldásra váró feladat viszont az életkor alapú azonosítás és hitelesítés bevezetése, ahol – úgy tűnik – egyelőre nincsen jó megoldás. Az USA-ban a kongresszusi meghallgatáshoz is alapot képező törvényjavaslat, a Kids Online Safety Act (KOSA) elfogadására irányuló eljárás zajlik, amely ugyan a konkrét életkor alapú azonosítást nem teszi kötelezővé, de olyan gondossági kötelezettséget (*duty of care*) teremt

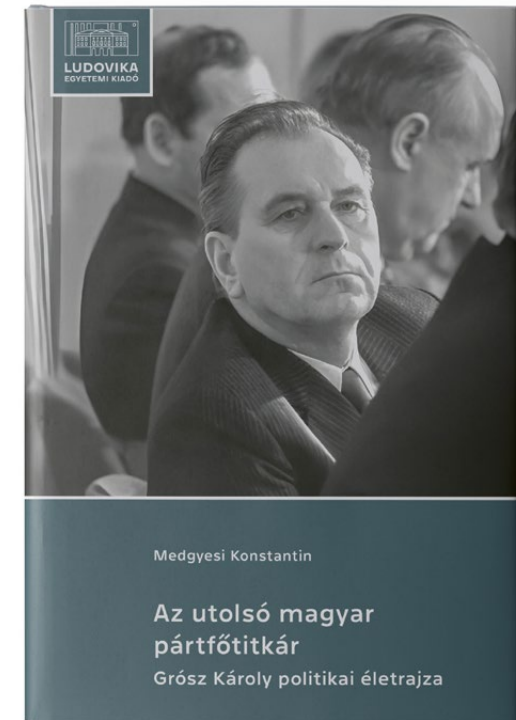
a szolgáltatók számára, amely a gyakorlatban ehhez és a kiskorúakra ártalmas tartalmak jóval szigorúbb moderálásához fog vezetni. A javaslat kritikusai attól tartanak, hogy az internetes szólásszabadságot drámai mértékben csökkenti a KOSA, hiszen ha elfogadják a platformszolgáltatók, tartva attól, hogy a kiskorúakra káros tartalmak miatt bírósági eljárás indul ellenük, sokkal szigorúbban szűrnek majd meg a szolgáltatásukba felkerülő tartalmakat. A megvalósítható technikai megoldások egyre közelebb vannak, most már csak az a kérdés, hogy milyen árat fizetünk a gyermekeink online biztonságáért.

Szerző: Sorbán Kinga
tudományos munkatárs,
NKE Információs Társadalom
Kutatóintézet

A legmagasabbra jutott kisember

Amikor Grósz Károly 1987 nyarán miniszterelnök lett, csak kevesen gondoltak a rendszerváltozásra még. 1989 őszén azonban, amikor megszűnt főtitkári megbízatása, már mindenki tapasztalhatta: rendszerváltozás zajlik az országban.

Medgyesi Konstantin nemrégiben megjelent monográfiájából az is kiderül: Grósz maga úgy gondolta, hogy tíz-tizenkét évet tölthet hatalomban; ebben az időhorizontban gondolkodott, s ebből kiindulva igyekezett meghatározni a politikáját. Az utolsó magyar pártfőtitkár pusztán modellváltást szeretett volna, de kísérletét elsöpörte a történelem. Grósz Károly volt az utolsó magyar főtitkár, azt is mondhatjuk: ő volt a legmagasabbra jutott kádári kisember. Politikusi sikerei és hibái kihatottak Magyarországon jelenkori történetére is. Grósz Károly a Magyar Rádió és Televízió párttitkáráként, majd az agitprop osztály vezető munkatársaként mintakövető káder volt, aki mindig lojális a kádári hatalomhoz. Grósz kommunikációs habitusa, tapasztalata, rutinja emelte ki a közéleti hétköznapi világából; a rendszer adta kereteken belül artikulált kifejezetten bátor, változtatáspárti vélekedéseket is, de mindenkor véleménye nem terjeszkedett túl a homo kadarcusis ethoszon. A kormányprogramot ismertető parlamenti expozéja volt karrierjének

egyik legfontosabb beszéde, ez volt talán élete megnyilatkozása – írja róla kötetében a történész.

A miniszterelnöki megszólalás teljes kontrasztban állt az ugyanazon a napon elhangzó Kádár-beszéddel, amely a főtitkár utolsó parlamenti felszólalása volt. Grósz Károly reális nyelvezetével, modernnek tűnő kommunikációs paneljeivel szemben Kádár János beszéde maga volt az anakronizmus. Grósz kormányfőként komoly társadalmi változások elindítója volt. A megindított változáshullám viszont egy idő után megijesztette és bizonytalanná tette őt. Grósz májusi pártfőtitkári megbízatása után a CIA elkészítette vezetői profilját. A hírszerzői elemzés alapján Grósz „dinamikus, energikus” személyiség, aki hajlandó nehéz

döntéseket meghozni. „Alacsony, vékony ember, átható pillantású. Az a híre, hogy következetesen pragmatikus politikus” – írta a főtitkárról 1988 nyarán a The New York Times.

A Ludovika Egyetemi Kiadó gondozásában megjelent kötet arra tesz kísérletet, hogy objektíven mutassa be Grósz Károly politikai pályáját. Levéltári források, visszaemlékezések, illetve oral history-interjúk segítségével igyekszik megvilágítani Magyarországon egykori miniszterelnökének, az MSZMP utolsó főtitkárának politikai habitusát, tetteinek hátterét.

Szerző: Sarnyai Tibor

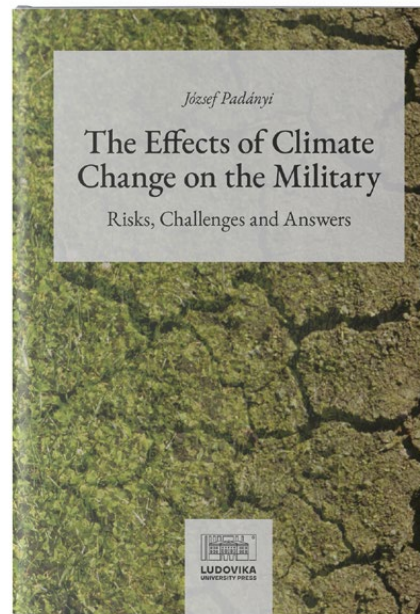
Medgyesi Konstantin: *Az utolsó magyar pártfőtitkár. Grósz Károly politikai életrajza.* Ludovika Egyetemi Kiadó, 2024.

Mekkora a surranók karbonlábnyoma?

Közhelynek számíthat azt mondani, hogy az éghajlatváltozás életünk egyre több területét befolyásolja. Ám – főként civilek körében – még sokakat meglephet az állítás: a hadseregek tényleges feladatává válhat a globális felmelegedés következményei elleni küzdelem a 21. században.

Az éghajlatváltozás és a katonai erő viszonyrendszerének tanulmányozása kiterjedhet a haderő igénybevételeitől kezdve az erők és eszközök felkészítésén át a hadiipari innovációk lehetséges irányaiig. Padányi József vezérőrnagynak, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar egyetemi tanárának korábban magyar nyelven megjelent, immár pedig már angolul is olvasható kötete elsőként az elméleti alapvetéseket ismerteti, majd megvizsgálja az éghajlatváltozás hatását a nemzetbiztonságára és a katonai erő feladataira, továbbá részletes elemzést ad a természeti katasztrófák elleni védekezésről, az abban betöltött – és egyre növekvő – katonai szerepről szerte a világban.

A monográfia az Amerikai Egyesült Államok, az Egyesült Királyság, Kína, Kanada, Ausztrália, Oroszország, Németország és Magyarország helyzetével, az adott országok éghajlatváltozáshoz való viszonyával, továbbá az alapvető biztonsági dokumentumok tartalmával is foglalkozik.

Külön fejezet vizsgálja az ivóvízhez való hozzájutás helyzetét, a világszerte szaporodó, édesvíz hiánya okozta konfliktusokat. Nem kerüli meg továbbá azt a kényes kérdést sem, amely az éghajlatváltozás befolyásolását illeti, így a haderőkben folyó kibocsátáscsökkentő kutatásokról is szó esik. Ugyanis a technikai eszközök ugyanúgy szennyeznek

a környezetet, mint a civilek, ezért a katonai erőknek is gondolniuk kell arra, hogyan lehetne úgy csökkenteni a kibocsátást, hogy közben a hatékonyság ne változzon, például az adott eszköz megőrizze harc- és pusztítóképeségét.

A magyar nyelvű kiadás nem titkolt célja volt, hogy a hazánkban zajló Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program tervezői merítsenek az itt összegyűjtött információkból, illetőleg döntéseiknél figyeljenek oda a változó éghajlat okozta változó kihívásokra is, legyen az humánerőforrás- vagy haditechnikai fejlesztés, beszerzés, képzés, kiképzés, esetleg felkészítés. Az angol nyelvű monográfia a korábbi magyar kiadás bővített verziója – számos olyan újdonsággal, amelyek a legfrissebb véleményeket, álláspontokat és eseményeket mutatják be, így bizton számíthatnak az angolul olvasó szélesebb közönség figyelmére.

Szerző: Sarnyai Tibor

József Padányi:
The Effects of Climate Change on the Military.
Risks, Challenges and Answers.
Ludovika Egyetemi Kiadó, 2024.

IMPRESSZUM • **BONUM PUBLICUM** a Nemzeti Közszolgálati Egyetem magazinja • ISSN 2064-5015 • XII. évfolyam 4. szám • Felelős kiadó: Nemzeti Közszolgálati Egyetem

• A kiadásért felel: Deli Gergely rektor • Főszerkesztő: Szilágyi Dénes Tervezőszerkesztő: Tóth Zoltán • Olvasószerkesztő: Bujdosó Hajnalka, Nagy Judit

• Újságírók: Harangzó Éva, Sallai Zsófia, Sarnyai Tibor, Szabó Réka Zsuzsanna • Címlapfotó: NKE archív • Stockfotó: Depositphoto

• A szerkesztőség címe: NKE Tóparti épület 108 iroda; 1089 Budapest, Diószegi Sámuel utca 23. • Tel: (1)432-9000/20409 • e-mail: bonum.publicum@uni-nke.hu

• Nyomdai munka: PRIME RATE Kft. • Felelős vezető: dr. Tomcsányi Péter ügyvezető

LEGYEN TAGJA AZ NKE ALUMNI KÖZÖSSÉGÉNEK!

REGISZTRÁCIÓT KÖVETŐEN
INGYENES ALUMNI TAGSÁGI KÁRTYÁVAL
ÉS SZÁMOS KEDVEZMÉNNYEL VÁRJUK.

Felmerülő kérdéseivel keresse alumni koordinátorunkat
az alumni@uni-nke.hu címen.

Csatlakozzon hozzánk Ön is, legyen aktív szereplője
alumni közösségünknek!

www.uni-nke.hu/oktatas/alumni-kozosseg/alumni-regisztracio

Erősítsük
együtt
Európát!

MIT KÍNÁLUNK?

- ★ kétszemeszteres szakmai képzést képzéstámogatással
- ★ munka mellett elvégezhető és végzős hallgatók számára is elérhető programot
- ★ elméleti és gyakorlati európai uniós ismereteket
- ★ nemzetközileg elismert oktatókat
- ★ magas szintű angol EU-szaknyelvi tudást
- ★ felkészítést az EPSO-vizsgára
- ★ rendszeres eszmecserét uniós ügyekben jártas diplomatákkal, szakemberekkel
- ★ uniós szakmai kapcsolati hálót

Jelentkezési határidő: **2024. MÁJUS 20.**